National Library 56253
Gen. Acquisitions Section
Ottawa, Ont.
K1A ON4

Second class mail registration number — 1089.

VABA EESTLANE

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL JA NELJAPÄEVAL

Nr. 45 (2488) XXVII aastakäik

Neljapäeval, 15. juunil 1978 — Thursday, June 15, 1978

Üksiknumbri hind 35 senti

National Library
Bibliothèque Nationale
JUIN JUNE 22 1978
NEWSPAPER SECTION
SECTION DES JOURNAUX

„Ühinegem vabaduse ja iseseisvuse saavutamiseks"

1700 eestlast, lätlast ja leedulast Torontos St. Pauli katedraalis küüditamise mälestus-teenistusel

Möödunud teisipäeva õhtul toimus Torontos Balti Liidu korraldusel balti rahvaste igakevadist kurba sündmust meenutav oikumeeniline küüditamiste mälestus-jumalateenistus, mis seekord oli eestlaste organiseerida. St. Pauli avaras kirikus oli üle 1700 mälestusteenistusele kaasaelaja.

Mälestus-jumalateenistus algas protsessiooniga, kus kanti sisse Kanada ja kolme balti rahva, nende veteraniühingute, skautide ja gaidide lipud, mille järel sammusid kolme rahva piiskopid ja teised vaimulikud. Leedu ühendatud koor laulis J. Dambranskase „Palve kodumaa eest", järgnes pühakirja lugemine ja T. E. Meeskoor laulis H. Toi juhatusel K. A. Hermani/R. Toi „Isamaa mälestus".

Vaimuliku jutluse pidas eesti luteriusu piiskop K. Raudsepp, kes võttis oma jutluse aluseks salmi Matteuse evangeeliumist: „Õndsad on need, kellel nälg ja janu on õiguse järele, sest nemad rahuldatakse". Piiskop sidus seda kannatava rahva nõudega oma põhiliste õiguste saamiseks. Kuigi paljudel on südamed selles vabaduse püüdes murdunud, teavad teised, et need nõuded kord täituvad.

Leedu koor laulis „Palve küüditatud leedulaste eest" ja siis süütasid kolm balti naist, eestlanna Henny Aruja, lätlanna Maija Sukse ja leedulanna Neris Zhulys kolm küünalt kolmelt maalt küüditatute mälestuseks. T. E. Meeskoor laulis S. Brenneri „Taevas ja maa".

Järgnevalt leedu katoliku kiriku piiskop V. Brizgys pidas palvuse öeldes, et meie lapsed ja lapselapsed peavad tegema palverännakuid nende õnnetute juurde oma südameis ja mälestusis.

Peame seda ülekohut maailmale kuulutama, sest maailma juhtkonnas on suur osa veel poliitiliselt väga naiivsed. Meil tuleb palvetada nende eest, kes veel võitlevad oma vabaduse eest, et Jumal neid kaitseks. Pärast ühist „Meie Isa" palvet õnnistas läti luteri kiriku piiskop A. Lusis rahvast.

Balti Liidu esimees L. Leivat tutvustas järgneva aktusekõne pidajat Olaf Tammarki. Ta ütles, et kogu maailma teadvusse on jäädvustatud nimed, mis on seotud saksa kontsentratsioonilaagritega, kuid N. Liidu orjalaagreist ei taheta rääkida. Kuid tänane kõneleja O. Tammark, kes on sündinud Tartus, on ise elav tunnistaja neist surmalaagreist.

Olles venelaste teise okupatsiooni ajal metsavend, tabati ta 1945 ja mõisteti kümneks aastaks vangilaagrisse.

Sellest kogemusest on ta 1958. aastast peale pidevalt Ameerika rahvale kõnelenud ja hoiatanud N. Liidu maailmavallutamise plaanide eest.

O. Tammark alustas oma kõnet inimõiguste puudutamisega, milles viimastel aastatel on palju räägitud ja mis on siinsel mandril garanteeritud, kuid eitatud N. Liidus ja teistes sotsialismimaades. Kuid me nõuame inimõigusi aegadest aegadeni. See on kristlik nõue rahvusvahelistes suhetes.

Need kõnelejad peavad olema allaheidetud maadest, kes suudavad avada maailma silmi ja tunnistada tõde.

Inimõigustest rääkimine ei vabasta vange ahelaist, vaid tuleb rääkida nende rahvaste kannatustest.

Ameeriklased on viimasel ajal näinud kahte filmi, mida peetakse ajaloolisteks, kuna usutakse, et kurjus ei eksisteeri enam sellisena. Ta jätkas: „Kuid olen olnud vangis N. Liidus ja olen näinud kuidas inimesed surid nälga, kuidas nad surid sunnitöö raskuste ja ravimite puuduse tõttu. Need arvud tõusevad miljonitesse. Olen koostanud pika nimekirja vangide nimedest, kes kannatavad praegu N. Liidu vangilaagreis. Suurem osa läänemaailma ei tunne seda ja ei tea, et seal puuduvad inimestel nende põhilised õigused.

Me peame rääkima kõigile neist väärtegudest ja leidma efektiivsema viisi võitlemiseks.

Ei ole raamatud ega filme, mis kirjeldaksid balti rahvaste kannatustest, piinamistest ja mõrvamistest, et tänapäevaselt teiste rahvaste teadvusse jõuda."

Ta ütles edasi, et 1980. a. toimuvad Moskva olümpiamängud. Kuid need kes sinna lähevad, neil peaks olema õigus minna ka neisse kohtadesse, mis on tuntuks saanud karmide karistuslaagrite asukohtadena. Aga seda ei võimaldata mitte kellegile.

Täna mõtleme kurbuses esimesele küüditamisele 1941. Kuid nüüd teame, et juba 14 kuud enne tehti Moskvas selleks juba plaanid valmis.

Küüditamisel lahutati perekonnad ja saadeti vangilaagreisse, kus üks kolmandik suri juba esimesel talvel.

Kui need rongid loomavagunitega suvekuumuses jaamades seisid, siis süütud inimesed sirutasid välja oma käed väikestest trellitatud akendest ja karjusid janustena vee järele.

See pole kauge ajalooline pilt, vaid juhtus meie eluajal. Kolmest riigist küüditati 120.000. Meil vabadel baltlastel tuleb kogu maailmale rääkida nende kannatustest ja meie otsusest edasi võidelda.

Olles vangilaagris 1949. a. aprillis ja mais, jäid tavaliselt vangidele saadetud toidupakid saabumata. Teadmatus valitses ootajate hulgas, arvati et midagi on juhtunud postiga. Aga siis sai üks noor eesti poiss paki oma emalt, kuid see oli saadetud Siberist. Pakis oli toitu, mida kodumaalt oli veel küüditamisel kaasa võetud. See avas ka teiste vangide silmad. See oli teine masskküüditamine, kus 320.000 inimest Balti riikidest küüditati.

(Järg lk. 4)

Vaade arvukale osavõtjaskonnale St. Pauli katedraalis, Foto: J. Kreilis

Küüditamiste mälestus-jumalateenistusel süütasid eestlanna Henny Aruja (vasakult esimene), lätlanna Maija Sukse ja leedulanna Neris Zhulys küünlad küüditamiste ohvrite mälestuseks. Foto: J. Kreilis

Balti rahvusgruppide esindajad president Carteri ja asepresident Mondale'i juures

WASHINGTON (Vaba Eestlase kirjasaatjalt telefoni teel) — Möödunud teisipäeval, 13. juunil, said Ühendriikide Balti rahvusgruppide esindajad Valges Majas kokku Ühendriikide president Jimmy Carteriga ja presidendi asetäitja Walter Mondale'iga. Eesti rahvusgruppi esindas sellel kokkusaamisel Ühendatud Balti Ameerika Komitee esimees Washingtonis Mäido Kari. Balti rahvusgruppide esindajatel oli ligemale tunniajaline keskustelu presidendi asetäitja Walter Mondale'iga, mille kestel käsitati Balti riikide, kuid laiemas ulatuses ka Ühendriikide sise- ja välispoliitilisi probleeme. Kokkusaamise kestel saabus koosolekuruumi ka president Carter, kes viibis rahvusgruppide esindajate seltskonnas lühemat aega.

Rootsi Riigipäev kiitis heaks baltikeelsed saated

STOKHOLM — Rootsi Riigipäev kiitis heaks moderaatsete riigipäevaliikmete Ingrid Dieseni ja Margaretha af Ugglase ettepaneku baltikeelsete raadio- ja TV-saadete võimaldamiseks. Üks selle mõtte algataja oli Eesti Parempoolsete Ühing, kes sellekohase ettepaneku esitas koos Läti parempoolsete ühinguga möödunud veebruaris. Riigipäeva kultuurikomisjon, arutades Rootsi raadio ümberorganiseerimist, asus selle ettepaneku suhtes pooldavale kohale. Kuidas pooldavalt seisukohalt edasi jõutakse, pole veel selgunud.

12 noore õnnetu surm

Põhja-Ontarios sai möödunud esmaspäeval Timiskamingi järvel õnnetult surma 12 kooliõpilast ja üks õpetaja, kes olid siirdunud kanuumatkale. Õpilasi tabas järsk tormihoog, mille tagajärjel suured lained paiskasid ümber ühe kanuu. Teised kanuud tõttasid õnnetusohvritele appi, kuid lained lõid ka need ümber. Õpilased olid varustatud päästevöödega, kuid järve vesi oli niivõrd külm, et noored ei pidanud sellele vastu ja kangestusid. Kõik õnnetuse ohvrid olid Toronto lähedal Claremont'is asuva St. John'si erakooli õpilased.

EKN valimistagajärgede kontrollimine laupäeval

Eestlaste Kesknõukogu Kanadas X koosseisu valimised lõppesid esmaspäeval, 12. juunil. Kuna esmaspäev, 12. juuni oli veel viimane hääletamise päev, on EKN Valimiskorra järgi kehtivad ka hääletamiskirjad, mis kannavad järgmise päeva, 13. juuni postitemplit.

Valimiskirjad hääletussedelitega saadeti valijate poolt Valimiste Peakomitee aadressil ühte Toronto postkontori, kus saabunud valimiskirjad hoitakse kuni käesoleva nädala lõpuni, millal toimub valimistagajärgede kontrollimine. Valimistagajärgede kontrollimine ja valimistest osavõtnute arvu kindlakstegemine toimub laupäeval, 17. juunil algusega kell 10 homm. Eesti Maja väikses saalis ja on avalik. Kontrollimist teostavad Valimiste Peakomitee liikmed ja kutsutud abistajad. Laupäeval otsustab Valimiste peakomitee ka kuidas teostatakse häältelugemine ja selle kontroll.

Boikott Moskva olümpiale?

BONN — Ühendriikide ajaleht U. S. News and World Report teatab, et Lääne-Euroopas kasvab seoses dissidentide ja inimõiguste nõudjate tagakiusamisega N. Liidu venevastane meeleolu. Mainitakse isegi, et selle hoiaku taustal võib drastiliselt päevakorrale kerkida Moskvas 1980. aastal toimuvate olümpiamängude boikoteerimine.

NOORTE-AASTA pidustuste sarjas toob külakosti

PORTLANDI EESTI NOORTE ANSAMBEL „KAJA"

KONTSERT

teisip., 20. juunil 1978 kell 7 õ. Toronto Eesti Maja suures saalis

Pääse $4.—, noortele 12—18-ne aastani $2.—, alla 12 a. tasuta.
Pääsmed eelmüügil: E. Abistamiskomitees, POKO's ärides — 319 Danforth Ave. ja 767 Mt. Pleasant Rd., T. Eesti Seltsi juhatuse liikmete käest ja kohapeal 1 tund enne kontserdi algust.
Pärast kontserti serveerib T.E. Selts tasuta kohvi kookidega.
Samas tants noortele pärast kontserti.
Toronto Eesti Selts ● „Kaja" reisi korraldav toimkond

LAUPÄEVAL 1. JUULIL

SUVIHARI 1978 SEEDRIORUL

Kell 9 õhtul vabaõhuteatris:

„LAUL SUVEÖÖL"

Laulu- ja tantsupõimik ENE REBASE lavastusel
Kaastegevad: HEINZ RIIVALD, TAMARA NORHEIM, GERHARD HESS. „CANTABILE LAULIKUD" (juh. Uno Kook), ZODIAC TANTSUANSAMBEL (juh. Ene Rebane)
★ Õhtul tantsuks: GEORG ILTALI KAPELL

Kell 5 p.l. KONTSERTAKTUS ja VÕIDUTULI

Kava: Palvus — piiskop KARL RAUDSEPP
Kõne — EKN esimees UDO PETERSOO
VÕIDUTULE SÜÜTAMINE — aupeakonsul ILMAR HEINSOO
Vabaõhukontsert —
HAMILTONI EESTI SELTSI SEGAKOOR ja „HELLETAJAD", juh. OLAF KOPVILLEM
Kesköö!: „Mõttelennul kodumaale . . ." — LEIDA JÄRVI

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St Torontos.
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $30.—, poolaastas $16.— ja veerandaastas $9.—, kiripostiga aastas $48.—, poolaastas $25.50 ja veerandaastas $13.50.

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $32.—, poolaastas $17.— ja veerandaastas $9.50. Kiripostiga USA-s: aastas $53.—, poolaastas $27.50 ja veerandaastas $15.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $62.—, poolaastas $31.50 ja veerandaastas $16.50

Aadressi muudatus 30 c. — Üksiknumbri hind 35 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher, Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto 3, Ont. M6J 2H2

Mis saab detentest?

N. Liidu teadeteagentuuri Tassi teadetest ja vene raadiosaadete kommentaaridest võib järeldada, et Kremlis valitseb võrdlemisi ärev meeleolu seoses Ühendriikide presidendi Carteri ja tema välispoliitilise nõuandja Brzezinski äsjaste väljendustega, milledes kritiseeritakse N. Liidu agressiivseid aktsioone Aafrikas ning kinnitatakse, et detente poliitikat on võimalik ainult siis rakendada kui mõlemad pooled ausalt sõlmitud kokkulepetest kinni peavad ning vastastikuse koostöö huvides valmis on kompromisse tegema ja oma vallutusplaanidest loobuma. Kremlis leitakse, et sellised väljendused tähendavad detente poliitika hülgamist, külma sõja tagasitoomist ning maailmarahu ohustamist ning nende tagasilöökide eest kannab vastutust Ühendriikide praegune juhtkond. Tassi kommentaaridest nähtub, et N. Liidu juhtkonna vihapursked on suunatud eriti president Carteri nõuandja Zbigniew Brzezinski vastu, kes oma poola päritolu ja sidemete tõttu tunneb kommunismi ja selle kavatsusi paremini kui läbilõike Ühendriikide poliitikamees.

Ühendriikide ja N. Liidu juhtkonna sõnavõttudest ja üksteise vastastikusest kritiseerimisest järeldusi tehes võib konstateerida, et mõlema suurriigi vahelised suhted ei ole kunagi olnud nii madalal tasemel pärast seda kui Nixon ja Kissinger rakendasid 1970-nendate aastate algul oma depressiivse detente poliitika. Peamiseks põhjuseks siin on kahtlemata N. Liidu agressiivsus mitmel rindel, mis on tingitud president Carteri võimete alahindamisest ning Ühendriikide Kongressi reserveeritud olekust välispoliitiliste küsimuste hindamisel ja vajalikkude aktsioonide rakendamisel.

Ühendriike ja ta liitlasi häirivatest N. Liidu sammudest viimasel ajal tuleks esile tõsta venelaste ja nende kuuba palgasõdurite üha suurenevat aktiivsust Aafrikas, N. Liidu palavlikku relvastamist maal, merel ja õhus, inimõiguste nõudjate üha suuremat tagakiusamist N. Liidus ja vene spionaazhioperatsioonide suurendamist, mis võttis eriti omapärased ja isegi groteskseid vormid Ühendriikide saatkonnahoone Moskvas elektrooniliste kuuldeaparaatide valve ja kontrolli alla võtmiseks. President Carter jälgis Kremli tegevust pikema aja jooksul näilise tagasihoidlikkuse ja ükskõiksusega, kuid kommunistide aktsiooniga Angoolast Zaires sai tõenäoliselt tema mõõt täis ja ta pidas vajalikuks nii venelasi kui ka kuubalasi võrdlemisi teravas sõnastuses hoiatada.

Carteri sõjakam hoiak N. Liidu suhtes ei ole loomulikult tingitud ainult invasioonist Zaires, vaid siin tuleb arvesse võtta ka mõningaid teisi tegureid. Esmajoones tuleb silmas pidada, et Ühendriikide julgeolekunõukogu juhataja ja president Carteri välispoliitilise nõuandja Brzezinski täht on viimasel ajal Valges Majas tunduvalt tõusnud ja Brzezinski on juba pikema aja jooksul avaldanud Carterile ja välisministeeriumile survet jõulisema välispoliitika rakendamiseks. Teiseks häirib president Carterit teadmine, et teda peetakse nõrgaks ja saamatuks presidendiks ning ta peab seetõttu hakkama astuma energilisemaid samme Ühendriikide prestiizhi suurendamiseks ja oma mõju maksma panemiseks.

Seoses president Carteri hoiatavate sõnadega tekib küsimus, kas Ühendriigid muudavad põhiliselt oma poliitikat N. Liidu suhtes ja rakendavad abinõusid Moskva edasitungi pidurdamiseks? Faktid tõestavad, et mõningaid vastavaid abinõusid on juba rakendatud, kuna NATO kinnitas kaugeleulatuva pikaajalise relvastumise suurendamise programmi ja Brzezinski külastas Hiinat, et avaldada sellega poliitilist survet Moskvale. Kuid samal ajal mainitakse Valgest Majast, et Ühendriigid ei kavatse karistada venelasi Ühendriikide teraviljast, tehnoloogiast ja krediitidest ilma jätmisega ning samuti ei ole Kuuba suhtes kasutamisele võetud survevahendeid. Ning presidendi kõvakäelisemale poliitikale on tekkinud tõhus vastusurve Kongressis ning isegi Ühendriikide delegatsiooni juht Liitunud Rahvaste Organisatsioonis Andrew Young kritiseerib avalikult Carterit tema Kuuba hurjutamise pärast.

Selles olukorras ei oska isegi kõige paremad välispoliitilised eksperdid ennustusi teha ja ette kuulutada detente poliitika saatust ja Carteri välispoliitika tulevasi keerdkäike. Üldiselt valitseb siiski arvamine, et Carteri kõvad sõnad ja senised poolikud survevahendid N. Liidu vastu ei suuda Kremli juhtkonda mõjutada oma praegusest agressiivsest ja riskantsest välispoliitikast loobumiseks.

K. A.

Castro: „Öelge oma presidendile, et ma tahan rääkida meie vahel tekkinud lahkarvamistest pärast järgmisi valimisi."

Prof. I. Tammelo:

Demokraatlik süsteem vajab parandamist

STOKHOLM (EPL) — Prof. Ilmar Tammelo Salzburgist pidas esmaspäeval, 8. mail Eesti Teaduslik Selts Rootsis ettekande teemal „Kuhu lähed, demokraatia?", milles avaldas kriitilisi vaatekohti tänapäeva demokraatia funktsioneerimise ja otstarbeko hasuse kohta. Ta ütles kokkuvõtlikult:

Demokraatia on riigivorm, mis rajaneb vabadel valimistel, vabal arvamuste avaldamistel ja üksikisikutele ning nende koondistele garanteeritud põhiõigustel. Demokraatia põhiidee seisab selles, et see on riigikord, milles rahvas on kõrgeima võimu kandjaks.

Demokraatial on omad varjuküljed.

See on osutunud mannetuks, iseennast ohustavaks ja iseennast hävitavakski riigikorraks ühiskondlikes kriisiolukordades. Sageli soovivad ja nõuavad demokraatiat selle vaenlased, et omada soodsaid tingimusi oma õõnestustööks. Demokraatiad pole suutelised astuma küllaldasi samme riike ja kogu inimkonda kummitavate suurte maailmaprobleemide lahendamiseks, eriti ökoloogilistel, demograafilistel ja majanduslikel aladel.

Rahva valdava enamiku hoiak on hedooniline, st. piiramatu tung materiaalsetele hüvedele.

Nimetatud probleemide lahendamine nõuab aga kõikidelt ühiskonnaliikmetelt askeetilist hoiakut, valmisolekut teatud loobumusteks.

Demokraatia kriitikaga avalikkuse ette astumine on raske, isegi ohtlik. Demokraatiavastasele teele asunute hirmuteod kohutavad meid. Nii on demokraatiakriitikud kahtluse all.

Tänapäeva poliitilisi mõtlejaid iseloomustab teatav vaimne pelglikkus ja fantaasiapuudus. Asume praegu ühel inimkonna saatuse suurel pöördepunktil, mida on toonud aatomienergia avastamine ja raalide leiutamine.

Demokraatia suhtes kriitilise hoiaku võtnu julgeb esitada mõningaid mõtteid demokraatia parandamiseks:

Rahva võimu avaldamine ja ta hüve taotlemine demokraatliku riigikorra kaudu ei tähenda alati üksikinimese vabaduse ja hüve kindlustamist. Normid, kaitstes üksikisikuid, kaitsevad vahel ka demokraatia surmavaenlasi.

Need võimaldavad üksikisikute vabaduse mõnitamist vabaduse läbi.

See on tekitanud paljudes kodanikes poliitilise apaatia. Toimub oluliselt oma poliitikat viljelev parteide vaheline ja ametiühingute ebakoordineeritud võitlus.

Rahva enamik pole tõeliselt võimeline paljudeks otsustusteks. Statistika näitab, et iga rahva enamik on vaimselt keskpärane või madal. See on ükskõikne kaugemate huvide taotlemisel ja avaldab vastupanu, kui need huvid nõuavad koheseid ohvreid.

Demokraatia on kuidagi funktsioneerinud, kuna juhtkond on olnud küllaldaselt elutark. Aga demokraatiate juhtkondade võim on ebakülladane ja nende võimulpüsimine ebakindel. Poliitiline tegevus nõuab ka ebapopulaarsete sammude astumist. Seda takistab muuseas opositsioon kui demokraatlik institutsioon.

Valitsevad suurparteid ühendavad oma programmis kõikide rahvakihtide soove ja nõudeid.

See viib parteiprogrammi sisulisele hõrenemisele ja lahjenemisele.

Kas sunnib demokraatia kriis järeldama, et meil tuleb ära pöörata demokraatiast? See on viinud seni diktatuuridele, millest ükski pole osutunud talutavaks. Demokraatiast ei tule loobuda, seda tuleb parandada.

Järgnevalt on esitatud visand riigikorrast, mida võiks nimetada „eukraatiaks" (hea valitsus):

Rahvas riigivõimu organina otsustab seda, mida ta mõistlikult suudab otsustada. Rahvaesindajate valimine eeldab sobivate isikute eelvalikut, mis on tänapäeval teaduslikult võimalik väljatöötatud kvalifikatsiooniprintsiipide läbi. Enne oma ametkoha ülevõtmist täidaks vastav isik abiülesandeid asjassepuutuval kohal.

Ametkohast taandunu töötab edasi nõuandjana piiratud aja jooksul.

Ühiskondlike organite tegevus allub erilise organi järelvalvele, mis on pädev takistama igat võimu kuritarvitamist. Aga sel organil puudub pädevus ise järelvalvealuste organite võimu teostada.

Inimestel olgu vabadus, mida on väärt omada, majanduslik heaolu, mida antud riik suudab lubada, võrdsus, mis on vajalik eneseteostamiseks, ja töö, mille teostamiseks on tal võimeid.

Hiina süüdistas jälle N. Liitu

N. Liidu diplomaadid lahkusid protestiks banketilt

PEKING — Nõukogude Liidu diplomaadid jalutasid välja banketilt, mis oli korraldatud Rwandan presidendi Juvenal Habyarimana poolt, pärast seda kui Hiina vanem peaministri abi Teng Hsiao-Ping süüdistas seal N. Liitu Aafrikas segaduste tekitamises. See oli järjekorras juba teine N. Liidu esindajate väljamarsssimine banketilt, kus Hiina on rünnanud Moskva sekkumist Aafrikasse.

Teng kõneles banketil, et olukord Aafrika kontinendil põhjustab tõsist muret, kui suurvõimude võistlus seal muutub veelgi akuutsemaks. Otseselt N. Liidule mõeldes, ehkki ta ei nimetanud selle nime, Teng ütles,

et tehes pingutusi igal pool ebaharmoonia ja pahanduste tekitamiseks, see vanuselt noorim suurvõim, on eriti Aafrika suunas oma huvi näidanud,

saates sinna palgasõdureid, pannes plahvatama sõjakolded, tekitades Aafrikas rahustusi ja põhjustades hirmu ning kartust Aafrika riikide hulgas.

Teng ütles, et enne kui sel suurvõimuks saanud riigil õnnestus sõjakollet kustutada Aafrika Sarve riikide vahel, ta saatis juba uue rünnakuüksuse Zaire vastu. Tugev realiteeditunne on põhjuseks, et need Aafrika riigid näevad üha selgemini sellise vahelesekkumise ohtu, eriti aga selle suurvõimu poolt,

kes alaliselt kasutab oma suud kaunite sõnade ütlemiseks, et ta toetab rahvaste rahvusliku iseseisvuse liikumisi.

Tengi esimene rünnak N. Liidu vastu Zairesse tehtud invasiooni puhul oli just pärast seda, kui Hiina välisminister Huang Hua külastas Kinshasat ja lubas edaspidi tehnilist ja majanduslikku abi president Mobutu Sese Sekole.

15 eluaastast alates tänaseni Vene orjalaagris

1948. a. mõisteti kümneks aastaks vangi 15-a. ukrainlane Juri Shukhevitsh. Põhjus — ta keeldus lahti ütlemast oma isast, kindral Roman Shukhevitshist Ukraina vabadusarmeest, kes võitles Ukraina vabaduse eest natside Saksa ja Nõuk. Vene vastu. Praegu viibib arreteeritu juba kolmandat 10 aastat Vene kontsentratsioonilaagris, armastusest oma isa, isa ideaalide ja oma kodumaa vastu.

Tema päästmiseks ja ta olukorra kergendamiseks loodi N. Jerseys erikomitee. See kogus miitingul rohkeid allkirju petitsioonile, mis läkitati USA presidendile, ärakirjadega välisminister Vance'ile, presidendi nõudniku Brzezinskile ja mõlematele N. Jersey senaatoritele ühes informatsiooniga eelmärgitu kohta ja tähelepanu juhtimisega ka teistele N. Vene rezhiimi ohvritele.

Kommentaarid

Mujal maailmas on korstnal oma kindel otstarve, kuna see peab juhtima suitsu majast üles õhuruumi. Moskvas on asjad siiski hoopis teisiti, kuna seal kasutavad venelased korstnat erialaliseks otstarbeks — spioneerimiseks. Nii tegid ameeriklased hiljuti teatavaks, et N. Liidu elektroonika eksperdid olid paigutanud Ühendriikide saatkonna hoone kõrval asuvasse korstnasse sensitiivsed aparaadid, et nende abil kuulata, registreerida ja selgusele jõuda, kas ameeriklased hauduvad salajasi plaane N. Liidu vallutamiseks või niisama venelastele varvastele astumiseks. Kuid nii nagu meie juba vanast ajast teame, ei ole kommunistid milleski süüdi ja süü veeretatakse alati teiste kaela. Nii juhtus ka seekord, kuna Kreml volitas Tassi teatama, et ameeriklaste poolt paljastatud aparaadid ei ole mõeldud spioneerimiseks vaid hoopis-tükis ameeriklaste spionaazhiaparaatide häirimiseks ja kahjutuks tegemiseks. Kogu lugu pöörati seega täielikult pea peale ning tehti huntidest lambad ja lammastest hundid.

Ja pealegi — kinnitab Tass — ei olevat ameeriklastel midagi tegemist selle korstnaga, kuna see ei olevat saatkonnahoone korsten vaid kuuluvat kõrvalmaja juurde. Sellega lasevad venelased selgelt välja paista, et ameeriklased ei tohi häirida nende spionaazhioperatsioone ja peavad lubama nende salakuulajatel tegutseda vabalt maa peal, õhus, maa all ja isegi kõrvalhoone korstnas. Kõige selle loo juures jääb aga mõistmatuks, kuhu saadeti saatkonna kõrvalmaja suits kui KGB muutis maja korstna oma spionaazhi peakorteriks!

*

Kui lugeda N. Liidu ajakirjandust, siis jääb selline mulje, et põllumajandus teeb seal kolhoosi- ja sovhoosisüsteemi rakendamisega tohutusuuri edusamme. Räägitakse palju meestest, naistest ja masinatest, mis on rakendatud põllumajanduse toodangu suurendamiseks ning ajalehtedes avaldatakse pidevalt pilte valgetes kitlites lüpsjatest ja vormimütsides kündjatest, kes on saavutanud põllul või karjalaudas imetlusväärseid tulemusi ning kelledele on antud nende suurte teenete eest kilokaaluga ordeneid või vähemalt kiitusekirju.

Kuid vaatamata kõigile nendele suurtele vägitegudele ja masinatele ei saa partei ja valitsus põllumajandusele kuidagi jalgu alla. Jutud ja teooriad on ilusad ja vägevad, kuid viljasaak on väike, piimast, lihast, juurviljast ja puuviljast rääkimata. Ja nüüd võetakse jällegi appi vana ja tuntud trikk, millest avalikult ei räägita, kuid mida vaikselt tasa ja targu organiseeritakse — nimelt pisikeste eraviisiliste põllulappide andmine

(Järg lk. 3)

Kummituslinnad Vietnamisse?

WASHINGTON — Vietnam plaanitseb järgnemist Kambodzhale, „Aasia Auschwitzile", ja ajada miljonid vietnamlased linnadest maale, seletas üks Ameerika põgenike küsimuste ekspert. On saadud andmeid, et Vietnamil on kava sundida 10 miljonit inimest Lõuna-Vietnami linnadest maale. Viis kuidas rahvast linnast välja sunnitakse võivat isegi primitiivsem olla kui oli 1974. a. Kambodzhas, kus kolm miljonit sunniti pärast kiihajalist teadet oma kodudest lahkuma. Kambodzhat peetakse „Aasia Auschwitziks", kuna seal on toimunud ja toimub nüüdki natside massmõrvale sarnane inimeste hävitamine. Kambodzha arvestab praegu, et tema rahvaarv on viis miljonit. 1975. aastal see oli kaheksa miljonit ja isegi üle selle. Seal hukkus 500.000 inimeste linnadest maale sundimisel.

VALVEARST NÄDALALÕPUL

17. ja 18. juunil on valvearstiks dr. A. Mae, tel 493-7231.

Uus postistreik eeloleval sügisel?

Kuigi Kanadas on post töötanud ühest streigiähvardusest teiseni ja vahetevahel lõpetatakse töö mõnes kohalikus postkontoris, on postiteenistujate ametiühing seekord juba teinud tõsisemaid ettevalmistusi septembris või oktoobris toimuvaks streigiks, kui läbirääkimised uue kokkuleppe saavutamiseks ebaõnnestuksid. Postiteenistujate peakontor on andnud korraldused allorganisatsioonidele, et nad organiseeruksid juba nüüd streigikomiteedeks, looksid streigijuhtimise keskusi ja teeksid valiku piketeerimise juhtideks ja osavõtjaiks.

Postiteenistujate kokkulepe iganes juba rohkem kui aasta tagasi. Möödunud aprilli keskel alustati lepituslike läbirääkimistega, kuid postivalitsus polevat veel esitanud kõiki oma tingimusi. On öelnud, et neli postiteenistujate nõudmist ei saa üldse kõne alla tulla, kus nõuti tehniliste uuenduste lõpetamist, ajutiste tööjõudude kasutamise keelustamist suurtel postikuhjumise perioodidel ja administratsiooni õigust tööliste jõudluse hulga ja kvaliteedi üle rääkimiseks.

Kanadalased on juba kuidagi omaks võtmas postiteeninduse ebastabiilsust, usaldusväärtuse-tust ja ebakindlust, mis on olenevad kohalike postkontorite töötajate tujukusest.

Eesti juutidele varjupaik N. Jerseys

New Yorgi pankur Arthur Abba Goldberg, 37. a. vana, on organisatsiooni esimees, mille ülesandeks on aidata USA-sse juudi immigrante N. Venest ja anda neile esialgne elamisvõimalus. Selleks on New Jersey osariigis, Jersey City alllinnas, Exchange Place piirkonnas juba korteritesse paigutatud 185 sisserändajat ja 6 majas on käimas korrastamistööd uute tulijate majutamiseks.

Arthur Abba Goldbergi poolt ajakirjandusele antud seletuse põhjal on Jersey City juudi elamuteprojekt määratud ka Eestist väljapääsenud juutidele. Kolm aastat tagasi väikselt alustatud üritus tahetakse laiendada kuni 5000 juudi sisserändaja koondamiseks Jersey City all-linna juudikeskusse.

VES

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

kolhoosnikele juurvilja ja muude põllusaaduste kasvatamiseks. Läänemaailmast vaadatuna tundub selliste põllulappide kolhoosnikele eramajapidamiseks andmine tühisena ja naeruväärsena, kuid tegelikult on sellisel süsteemil väga suur tähtsus N. Liidu põllumajanduse pealvee hoidmisel. Läneriikide vaatlejad ja statistikud kalkuleerivad, et Kremli juhid on juba välja jaganud 50 miljonit sellist eramajandamiseks ettenähtud põllulappi ning et 26 protsenti kogu N. Liidu põllumajanduse toodangust tuleb nendelt põllulappidelt kuigi need moodustavad ainult 3 protsenti riigi kultiveeritud põllumaast.

Kuid Brezhnev ja tema Kremli sõbrad ei ole nende tulemustega rahul ja üritavad eramaalappide arvu suurendamist veelgi laiemas skaalas, kavatsedes selliseid maatükke anda ka paljudele linnaelanikele, keda varustatakse ka väetisainetega ja krediitidega. Kõik see kinnitab kurba tõika, et N. Liit ei ole 60 aasta jooksul suutnud oma riiklikku ja natsionaliseeritud põllumajapidamist viia tasuvale järjele ja otsib ikka veel abi kapitalistliku süsteemi eramaapidamiselt, tehes seda poolvargsi ja varjatud kujul, häbenedes tunnistada kommunistliku süsteemi pankroteerumist.

AMI

Suvine vaade Eesti maakondade alusel organiseeritava suvise killamängude pidustuse asukohale. Ees parkimisplats, peahoone ja selle taga väljak, kus toimub rahvapidu. Lagendiku kummagile poole jäävad maakondade asukohad metsa vahel olevatel teistel lagendikel.

Killamängude kirev kava valmimisel

Üllatavalt sisutihe suvepäev maakondlikel alustel

Esmaspäeva õhtul toimus Toronto Eesti Majas suvise Killamängude komitee ja maakondlike toimkondade ühine nõupidamine ja senise töö vastastikune tutvustamine. Koos oli 30 esindaja ümber, koosolek oli meeleolult tööhõngeline ja sõbralik.

Oma avasõnas R. Kreem märkis, et see on üks viimaseist koosolekuist enne sündmust, kus tuleb veel asju otsustada, et kõik hästi sujuvalt areneks. Tuleb arutleda majanduslikke küsimusi, kava koostamist, kohvik „Kultase" korraldamist ja muid viimistlemise järgus olevaid päevaga seotud küsimusi.

Ehituste ja dekoratsioonide osas tuli muutmisele senine esialgne Pärnumaa asukoht, kuna maakonna esindajad soovisid siirduda mäeharjalt madalamale pinnale. Arutleti üksikasjalikult läbi iga maakonna plaanid alates Tallinnaga, mis haarab ka Harjumaad;

Tallinn on samal ajal Killamängude peamajaks, kus toimuvad üldüritused, seal asub Tallinna peapostkontor, kohvik „Kultas" ja etnograafiline näitus.

Mäekülje poolele suusakuurordi hoone rõdule ehitatakse Toompea lossitorn ja sellest mõlemale poole asetatakse kõigi Eesti maakondade vapid. Leiti, et kuna Eesti Majas on suvel ruumid vabad, siis võiks neid kasutada ehituslike eeltööde tegemise kohana, mis siis üheaegselt ühe suure kinnise veoautoga peokohale viiakse.

Vaadeldes maakondade kavasid ilmnes, et Mulgimaal on E. Silm kavandanud muinas-eestiliku värava, kasutamisele tuleb Viljandi paadimehe motiiv ja vaade linnale selle omapärase veetorniga. Järvamaalased tahavad ehitada midagi, mis oleks seotud A. H. Tammsaare juubeliaastal Vargamäega. Veel on selgumata Petseri-, Valga- ja Tartumaa kavad, samuti pole Virumaa vanemaga viimasel ajal kontakti olnud.

Läänlased kasutavad Haapsalu lossiakna motiivi valge daamiga akna taga.

Hiidlased ehitavad saarele omapärase paargu — suveköögi. Saarlased asetavad kohale mõned tuletornid ja tuuliku kuna Võrumaal on ammugi kava valmis, nad ehitavad uue Munamäe vaatetorni ja Tiganiku poe, kus müüakse „egät".

Pärnu tuleb välja rannahotelli motiiviga ja kalaturuga, kus isegi kalasaadused on saadaval.

Üldine kava on praegu juba peaaegu kindlaks kujunenud. Kell 1 päeval on avaaktus Tallinna Toompeal, mis avatakse marsside-ga orkestrilt. Järgneksid avasõnad ja tervitused, sellele vaimulik osa piiskop K. Raudsepalt, siis Killamängude avasõna. Pärast avasõna kõneleb Eesti Vabariigi aupeakonsul I. Heinsoo rahvale Toompealt. Järgnevalt T. Tõsine tutvustab Rootsist saabunud noortejuhti ja järgmiste Ülemaailmsete Eesti Päevade üht korraldajat R. Norvelli, kes peab aktusekõne. On võimalik, et sellele sündmusele tulevad mitmed föderaalparlamendi liikmed, kohalikud poliitikamehed ja mitmekultuuri alal juhtivad isikud, milles suunas on juba vastavalt poolt huvi näidatud.

Aktuse osale järgneb killamängulik osa, alates Tallinn—Harjuga, kus Vanemgaidide koor laulab kõigepealt laulu „Vana Tallinn", järgneb väiksem stseen „Ülemiste vanake" ja veel laulu.

Nüüd minnakse läbi maakondade, kus igale on ettenähtud 10—15 min. kestvusega oma kava. Mulgid levitavad selleks puhuks väljaantud „Sakala" 100. aasta juubelinumbrit, kavas muusikaettekandeid, mis loovad jälgijaile hea meeleolu. Järvamaal on valmis vabaõhunäidendi kava. Võrumaa on ühendanud sündmuse uue Munamäe vaatetorni avamisega kõikide eestlaste osavõtul, lisaks esitatakse võrulase omaloomingut. Kuigi Tartu esinejad puudusid, leiti, et sinna tuleks organiseerida tuntud üliõpilaslaule. Läänlastel on lühem vestlus tuntud läänlasest ja lauluettekandeid. Hiidlased esitavad asjaliku pildi hiiu poisist ja tüdrukust heinamaal. Saarlased pakuvad põimiku kiigemängudest kuna kavas on ka suure kiige ehitamine.

Pärnumaal esineb Kihnu orkester, kes esitab Kihnu ja Vändra muusikat.

Ringkäik läbi maakondade võib nõuda küllaltki pika aja, kuid käijad ja vaatlejad võivad vahepeal Kungla rahvana murul istuda ja kava jälgida.

Õhtul kell 7 algab üldine rahvapidustus, kus iga maakonna rahvas järgneb oma tulekandjaile. Ellen Parve-Valdsaar on lubanud kirjutada igale maakonnale mõned värsid, mida ta leelotab sel ajal kui vastava maakonna tuletoojad oma tõrvikuga Võiduväljakule jõuavad, kus nad moodustavad sõõri, kus loetakse tulesüütamise puhuks loodud pühendusluuletus.

Õhtuse kava üldjuht T. Metsala kirjeldas õhtusele peole sisu andmist, kus ta väga oskuslikult on suutnud mitmeid gruppe siduda, alustades dialoogi suure karjapasunaga, mille ühest otsast sisse puhudes rahvas kokku tuleb, teisest otsast puhudes, aga laiali läheb. Ta on tahtnud sellele peole pidevat hoogsat tegevust anda. Selles esinevad Vanemgaidide koor, Jõekääru lapsed tulevad oma rahvamängudega, sinna vahele on paigutatud kandlemängijad, T.E. Meeskoor, rahvatantsijad, Montrealist tulevad vennad Teosed oma lauludega. Ja sinna keskele on asetatud paar iseseisvat esinemist Rootsist tulnud eesti noortelt.

Lõpupoole läheb hoog veelgi suuremaks, lavale tulevad arvukalt akordionimängijaid, „Säde" grupp esitab laule.

Kõik see tegevus toimub ilma teadustamata, ühelt sündmuselt teisele üle minnes. Kava kestab ajaliselt poolteist või ligemale kaks tundi.

Edasi arutleti veel toitlustamise, einelaua ja jookide küsimusi, rinnamärkide valmistamist, etnograafilise näituse korraldamist ja Torontost teostatavaid bussisõite, kuna mitmed inimesed on juba pärinud kuidas bussiühendus Killamängude pidustusele on organiseeritud.

R. Kreem selgitas, et seal on oma Tallinna peapostkontor, mille korraldajaks on Eesti Filatelistide Ühing Torontos, kus tuleks kasutamisele oma postitempel, mille saamiseks on asjaajamine juba käigus. Selleks puhuks ilmuks ka eriümbrik Eesti maakondade vappidega.

Kuigi enamvähem üldkava on koos, jäid väiksemad asjad veel komitee korraldada, nende hulgas ka olulise toetuse saamine Wintariolt. Üldiselt oli koosolekul meeleolu ülimalt rõõmus ja optimistlik, küsimusi ja probleeme lahendati naljadega ja lõbusa vaimuga, mis võib ehk ollagi juba see tõeline Killamängude vaim kuhu poole on püütud.

GM RK REIN KOPPEL
CHEVROLET · OLDSMOBILE
ROBERTSON MOTORS LTD.
1555 DANFORTH AVENUE
TORONTO ONT M4J 1N7
TELEFON 466-1135

Meeskoor Rootsi Eesti Päevadele

T.E. Meeskoori uueks esimeheks August Raag

Teisipäeval, 6. juunil toimus Eesti Majas Toronto Eesti Meeskoori korraline peakoosolek. Kohal oli TEM'i naissektsiooni esindajad esinaine Salme Vesi ja kaks liiget, meeskoori oma tegevliikmeist aga 50 lauluvenda. Koosolekut juhatas senine esimees R. Pohlak ja protokollis V. Libe.

Koori esimees andis ülevaate möödunud talvise lauluhooaja tegevusest, millele koorijuht lisas laululise osa kriitika ning laekur andis aruande ürituste majanduslikust tegevusest.

Arutledes eesolevat tegevuskava, tõotab see jällegi töörohkeks ja tegevusrikkaks kujuneda.

Otsustati osa võtta Killamängude aktusest, oktoobris New Yorgis toimuvast Meeslaulupäevast ja laulupeost 1979. a. maikuul. Iseseisvaist üritustest on kavas traditsiooniline aastapäeva-ball 4. novembril, pop-kontsert 1979. a. jaanuaris, perekonnaõhtu 24. veebruaril ja aastakontsert 23. aprillil. Pärast suvevaheaega algavad harjutused jälle 5. septembril.

Juhatuse ja koorijuhi ettepanekul hangiti senisele muusikalisele juhtimisele abijõudu juurde,

nimetades senise koorijuhi Harry Toi kõrval teiseks koorijuhiks Asta Ballstadti.

Teiseks juhatuse ettepanekuks oli nimetada TEM'i teenelisteks liikmeteks naissektsiooni esinaine Salme Vesi ja koorijuht Harry Toi.

Valimistel valiti uueks esimeheks August Raag, juhatusliikmeiks R. Pohlak, E. Tiilen, S. Rass, kuna eelmisel aastal valituist jäid edasi juhatusse R. Pulk, U. Migur ja R. Lall. Koorivanemaks ja tema abiks valiti A. Rõika (endine) ja H. Vammus (endine). Revisjonikomisjoni koosseisu valiti tagasi O. Haamer, R. Edasi ja E. Poolar. Koori kroonikuks nimetati O. Haamer.

Koor otsustas Ülemaailmseist Eesti Päevadest osa võtta võimalikult suurearvuliselt

ja ettevalmistustega alustada seleks juba nüüd.

ESTO MUTUAL FUND, LTD.

Aktsia hind 9. juunil $6.41

Walwyn, Stodgell, Cochrane Murray Ltd

145 King St. W., Room 1900 Toronto, Ont. M5H 1J8.

Telefon päeval 364-1131
õhtul 925-6812

H. KIRIK
Insurance Agency
KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 200
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
"INSURANCE"
1482 Bathurst St., 4 kord
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

TOETAGE MEIE VABADUSVÕITLUST
oma panusega
EKN-ule Kanadas!
958 Broadview Ave.,
Toronto, Ont.
M4K 2R6

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

Maksab Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
Aastas	$30.—	$32.—
Poolaastas	$16.—	$17.—
Veerandaastas	$ 9.—	$ 9.50

KIRIPOSTIGA

Kanadas:		USA-s:
Aastas	$48.—	$53.—
Poolaastas	$25.50	$27.50
Veerandaastas	$13.50	$15.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $62.—, poolaastas $31.50, veerandaastas $16.50

Aadressi muudatus 30 centi. Üksiknumbri hind 35 centi.

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või posti rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont.
M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „....." ..... 197.... Tellimise katteks lisan $ ..... sliinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi .....

Aadress .....

.....

.....

KALLIST ABIKAASAT, ISA JA VANAISA

MARTIN MURU

sünd. 29. juunil 1910 Võrumaal
surnud 12. aprillil 1978 Albertas

Valusas leinas

ABIKAASA ja TÜTAR Kanadas
POEG ja TÜTAR perekondadega Eestis

ARMAST LIGIMEST

PRIIDU MANN'i

mälestavad

MAI ja ROBERT KREEM
KAAREL IRS
KARL KASEKAMP

EESTI SIHTKAPITAL
KANADAS
meie ühiskonna teenistuses
Eesti Majas
958 Broadview Ave. Toronto,
Ont. M4K 2R6

Tänuavaldus

Suurim tänu kõikidele, kes meie armsa abikaasa, isa ja vanaisa

AUGUST NAARISMAA

kirstupanekust ja viimsele puhkepaigale saatmisest osa võtsid ja teda rohkete lillede ja leinakuulutustega mälestasid. Südamlik tänu õpetaja Oskar Puhmile matusetalituse ja lohutavate sõnade eest, EELK Peetri kiriku juhatuse ja nõukogu esindajale hr. T. Trallale ja Eesti Pensionäride Klubi esindajale pr. E. Loosbergile järelhüüete eest ja prl. Liina Purjele väga liigutavate laulude eest.

LUDMILLA NAARISMAA perekonnaga

4812 YONGE STREET
(Sheppardi lähedal) 221-1159
R. S. KANE
Funeral Directors
WILLOWDALE ONTARIO

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud
MATUSEMAJA
Matusemaja on üle 115. aasta teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.
Väärikas teenimine
ROSAR-MORRISON FUNERAL HOMES LTD.
T. L. MORRISON — Funeral Director
467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5
Telefon 924-1408

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS
362 Danforth Ave.
Toronto, Ont.
M4K 1N8
Tel. 466-1951 või 466-1502
Värsked ja esmaklassilised lilled igaks sündmuseks.
Kunstkäsitöid kinkideks: ehted, merevaik, mahktööd, puunikerdused, keraamika.
Räägitakse eesti, läti ja inglise keelt.

Kunstnik Rudolf Lepvalts surnud

Neljapäeva, 1. juuni õhtul kella 8:30 ajal suri Maine osariigi haiglas kunstnik Rudolf Lepvalts. Kadunu, elades koos abikaasaga South Parisi linnas, kaotas juba hulk aega tagasi kurguvähi tõttu hääle. Teda opereeriti, kuid vähjahaigust see täielikult ei kõrvaldanud ja lõppeks arenes see nii kaugele, et ta oli koduselt ravilt sunnitud minema haiglasse.

Rudolf Lepvalts kerkis säravalt meie kunstitaevasse 30-ndate aastate algul pärast õpinguid „Pallases" ja Pariisis. 1932. a. sai ta tellimisi riigivanem K. Pätsilt suurtele pannoomaalidele, mis olid määratud riigivanema korteri jaoks. Hiljem ta sai tellimise pannoodele Toompea lossi jaoks. Nendest erakorralistest tellimistest noorelt ja seni peagu tundmatult kunstiõpilaselt kirjutati tookord ajalehtedes pikalt.

Hiljem Lepvalts läks Pariisi, sealt Viini ja Berliini ning lõpuks asus Argentiinasse, kus temast sai sealse diktaatori Peroni „õuemaalija", tehes suuri portreesid Peronist, Eva Peronist ja Argentiina tähtsamatest riigitegelastest. Kui Argentiinas tuli riigipööre, pidi Lepvalts sealt lahkuma. Ta asus New Yorki, kust mõni aeg hiljem läks Maine osariigi põhjamaisesse vaikusse, kus ta püüdis tegutseda edasi kunsti alal, kuid haiguse süvenedes sellest oli sunnitud loobuma. Ta põrm tuhastati ja puistati metsavaikusse.

● EELK peapiiskop Konrad Veem oli külalisena osa võtmas teiste kõrgete vaimulikega Stokholmis Katarina kirikus uue katoliku piiskopi Hubertus Brandenburgi ametisseõnnistamisel. Rootsis on 30 katoliku kogudust 100.000 liikmega.

„Ühinegem . . ."

(Algus lk. 1)

See hävitas ka metsavendade tegevuse, kuna nad kaotasid oma toidusaamise võimalused.

Ta jätkas optimistlikumalt: „Aga vabaduse tõrvik sealse rahva hulgas on veel leegitsemas. See on muutunud põrandaaluseks noorte võitluslIikumiseks, millele KGB jahti peab. Laialdane dissidentide liikumine N. Liidus on viinud nende ideed üle maailma. See liikumine on tähtsaim abinõu nende rahvaste iseseisvumisele. Need noored kuuluvad kokku. Ta nimetas üksikuid tähelepanu äratanud dissidente ja nende tegevust ning põrandaaluseid väljaandeid. Kuid vaba rahvas peab kokku seadma programmi, millega toetada vangistatuid ja nende perekonnaliikmeid. „Me vabad inimesed peame ühendama käed vendluses nende eest seismiseks," ütles O. Tammark.

N. Liit toetab segaduste tekitamist Aasias ja Aafrikas. See kommunistlik võimuahnitsus tuleb hävitada. Balti rahvastel on võimalus inglise keeles omavahel suhtlemiseks ja oma eesmärkide teenimiseks.

Meie vabadus annab meile kohustuse nende eest võitlemiseks, aga ka selle eest seismiseks, et N. Liit ei pääseks võimule Aasias ega Aafrikas.

Lõpuks ta viitas Eesti presidendi K. Pätsi kirjadele, mis aasta tagasi jõudsid New Yorki. See tema vaimne testament nõuab meie jõudude koondamist heroiliste tegude tegemiseks ja annab julgust võitlemiseks. „Ühinegem oma ajalooliseks eesmärgiks, iseseisvuse ja vabaduse saavutamiseks, siis meie kaotused pole jäänud asjatuiks," lõpetas O. Tammark oma kaasahaarava kõne.

Järgnesid Eesti, Läti ja Leedu hümnid.

Aktusel toimus korjandus orjastatud balti rahvaste abistamiseks.

Ühispanga kingitus maailmalaagrist osavõtjaile

Kõik eesti skautlikud noored (gaidid ja skaudid), kes Kanadast võtavad osa Ühendriikides Järvemetsal (Lakewoodis) juulis toimuvast eesti skautlike noorte maailmalaagrist „Koguja II" kogu laagriaja vältel ja on laagri esimesel päeval 18 aastat vanad või nooremad saavad vastavalt Toronto Eesti Ühispanga juhatuse otsusele kingituseks $10.—.

Nimetatud summa deponeeritakse ühispanga poolt kas olemasolevale või avatavale uuele arvele. Uue arve avamise korral saab noor täisõiguslikuks ühispanga liikmeks, kui arvel on vähemalt $20.—. Ühispangalt $10.— saamiseks on vajalik võimalikult kohe pärast laagrit ühispangale esitada laagrist osavõtnud noore poolt allakirjutatud ja esindusüksuste majandusjuhi poolt kinnitatud vastav sooviavaldus.

Toronto Eesti Ühispank on alati heatahtlikult ja toetavalt suhtunud noorte tegevusse. Ka juba 1977. a. Kanadas toimunud suurlaager „Kotkajärve 77" osavõtjaile tehti panga poolt taoline kingitus.

Eesti Gaidide Malev Kanadas ja Eesti Skautide Malev Kanadas esindusüksuste juhtkonnad Maailmalaagris „Koguja II", mis toimub eeloleval suvel USA-s. Istuvad vasakult: ngdr. Margot Nortmaa, ngdr. Piret Komi, ngdr. Linda Valter, skm. Silver Kask — E.S.M.K. esindusüksuse juht, ngdr. Tiia Kütt — E.G.M.K. esindusüksuse juht, ngdr. Astrid Jõgi, skm. Ervin Aleve. Teine rida vasakult: ngdr. Asta Piil, skm. Valter Piigli, skm. Harold Kivi, ngdr. Leili Terts, skm. Peeter Loite, ngdr. Siiri Lepp, gdr. Ene Lüdig, skm. Lia Pikkov, ngdr. Monica Haarmann, skm. Enn Kiilaspea, skm. Jaan Terts. Pildilt puudub skm. Gunnar Mitt.

162 Kanada eesti noort USA-sse laagrisse

„Koguja II" eellaager Jõekäärul

Nädalalõpul 10. ja 11. juunil toimus Jõekääru suvekodu maaaladel Kiviojal ja samas asuval Toronto Kalevi lipkonnale kuuluval laagriväljakul maailmalaager „Koguja II" eellaager nendele Kanada eesti gaidide ja skautide organisatsioonide liikmeile, kes lähevad Ameerika Ühendriikidesse. Teatavasti toimub Järvemetsal (endise nimega Lakewood) 7. kuni 16. juulini eesti skautlike noorte maailmalaager „Koguja II" nime all, kuhu on oodata 800 osavõtjat Ameerika mandrilt ja ülemeremaadelt, kusjuures tuumiku moodustavad kolm eesti skautide ja gaidide suurmalevat Ühendriigest, Rootsist ja Kanadast.

Et vormida Kanada esindusüksusi ühiseks tervikuks enne ülepiiri sõitu, korraldati eellaager, mis õnnestus ülihästi väga soodsa ilmastiku, osavõtjate arvu ja meeleolu poolest.

Laager avati laupäeva hommikul, nagu ikka, lippude heiskamisega ja esindusüksuste juhtide ngdr. Tiia Kütt'i (gaidid) ja skm Silver Kask'i (skaudid) sõnavõttudega.

Tervitas kohalolev eesti peaskaut skm. Jaan Lepp. Palvuse pidas ngdr. Juta Nõmmik.

Kohe läks tööks. Tehti vormide ülevaatus, et oleks võimalik veel kõrvaldada puudusi. Treeniti rivi ja õpiti laulu. Leiti, et meie noored marsivad hästi, tüdrukud veidi paremini kui poisid, mis tingitud tõenäoliselt tüdrukute aktiivsest osavõtust mitmesuguste võimlemisgruppide tegevusest. Õppetegevus gaidliku ja skautliku metsatarkuse õppimiseks toimus eraldi mõlemale esindusüksusele. Pärast õhtusööki Jõekäärul liiguti pikas rivis Kiviojale, kus toimusid Ameerikas esitatavate lõkkeettekannete harjutused koos orkestriga.

Suurlõkke ettekande on koostanud skm. Enn Kiilaspea koos abilistega ja seda õpiti Kivioja suures saalis.

Väljas toimus samaaegselt teiste lõkkeettekannete harjutamine.

Videviku tulekul marssis noortevägi Kiviojalt Jõekäärul asuvale Kalevi lipkonna laagriväljakule, kus toimus lõke. Lõkkevanad olid nskm. Jaak Järve ja gdj. Aime Nurmse.

Ööbiti Jõekääru suvekodu taredes. Pühapäev tuli kuuma ilmaga, mida aitas veidi leevendada parajalt puhuv tuul. Korrati sama, millega oli juba alustatud eelmisel päeval, s.t. rivi, laulu, lõkkeettekannete õppimine. Orkester mürtsus nüüd paremini, laul läks ladusamalt ja suurlõkke ettekanne hakkas „nägu võtma". Lisaks kõigile tehti sporti ning kasutades ilusat ilma, ujuti Jõekääru paisjärves.

Pühapäeva õhtupoolik oli aga varutud rahvatantsule, mida juhatas ngdr. Linda Valter.

Kui siis kell neli pärast lõunat koguneti lipuväljakule, et arvet teha kahepäevasest tööst, leiti, et oleme valmis kanada eesti skautlikku noorust esindama maailmafoorumil — maailmalaagris „Koguja II". Ühendriikidesse minejate arv oli tõusnud 162-le noorele ja juhile: 78 gaidi ja 84 skauti.

Reedel, 7. juulil alustavad Toronto Eesti Maja juurest teekonda kaks bussitäit vormikandvaid eestikeelt kõnelevaid noori, et pärast öist sõitu jõuda laupäeva hommikul laagrisse. Samaaegselt vuravad Järvemetsa suunas kümned autod samuti noortega ja juhtidega. Maailmalaagri avamine on laupäeval, 8. juulil kell 16.00.

Toitlustamine Jõekääru eellaagris ei olnud, nagu tavaliselt, lasteemade kätes, vaid selle korraldas gaiderkogu, millega nad tulid suurepäraselt toime.

Eellaager oli erinev teistest laagrites seepärast, et sealt ei olnud kahju lahkuda. Kõik teadsid, et see on alles ühe suure seikluse algus.

Vanemate kärajas poiste laagris

Lembitu Malev suviharja-laagrisse

Skautüksus Lembitu Maleva juhtide kogu nõupidamisel 7. juunil Peetri kiriku noorteruumis lahendati viimaseid üksikasju seoses üksuse suvelaagritega. Lembitu Maleval toimub kaks nädalalõpulaagrit — Suviharja 24./25. juunil ja Sügislaager 9./10. septembril. Kahe nädalalõpuga üritatakse täita see osa poiste skauditreeningust, milleks normaalselt tuleks kasutada nädalat. Suviharja-laagrisse on eriliselt kaasa kutsutud ka poiste vanemad — toimub Lembitu kärajas — kasvatusküsimuste arutlemine ja lähem tutvumine skautliku kasvatus-süsteemiga.

Lembitu Maleva juhtide kogu nõupidamised toimuvad iga kuu esimesel nädalal, väljaarvatud kolm suvekuud. Hooaja viimasel koosolekul 18 osavõtjaga arutati poiste suvise treeningu küsimusi. Skautlik kasvatus on planeeritud nii, et koondustele sisetegevuse hooajal järgnéb vähemasti nädala kestvusega suvelaager, kus praktiseeritakse talvel õpitut ja õpitakse alasid, mida siseruumides ei saa harrastada. Selle treeningukava koostas skautluse asutaja Lord Baden-Powell ja kuigi skautluses palju on muutunud ja moderniseeritud, on see osa süsteemist jäänud muutmata.

Paljud vanemad ja isegi skaudijuhid ei saa asjast aru ning arvavad laagrit omaette ürituseks, mingisuguseks skautide lastesuvekoduks, millest võib osa võtta või ka loobuda.

Laager on aga permanentne osa treeningust, nagu eksam kooliaasta lõpul. Ei ole mõtet koolis käia, kui eksamit ei sooritata.

Maailmalaagrid on kahtlemata omamoodi toredad üritused, kuid tegelikult tehakse seal vähe kasvatuslikku ja põhjalikku skauditööd. Suurlaagri-suvedel ei ole võimalik enam korraldada nädala kestvusega laagrit perekondade majanduse ega ka juhtide puhkuste tõttu.

Lembitu Malev püüab Ühendriikides toimuva Koguja II suurlaagriga pakitud suve skauditreeningut lahendada nädalalõpulaagrites. Suurlaagrisse läheb Lembitust 35 poissi, teist samapalju sooviks olla nädal aega oma laagris, kuid peavad nüüd leppima nädalalõppudega.

Nädalase kava teostamine kahe nädalalõpuga paneb juhtkonnale kõva pressi, kuna ühtegi minutit ei tohi raisata.

Samal ajal ei tohi poistelt võtta laagri rõõmusid.

Lembitu suviharjalaagris on noolepoiste laagriteemaks muinasmäng. Poisid saavad kohe laagrisse ilmumisel muinas-sõduri sõjavarustuse: nahast sõjasärgi, kilbi, murumütsi ja oda. Kõik laagri üritused lähevad selle mängu tähe all — linnuste kaitsmine ja vallutamine, viikingilaevade ehitamine ja merelaheng ning „Ustava Ülo" mäng.

Skautide ja mereskautide kava on täidetud põhilise skauditreeninguga ja välikatsete sooritamisega, millele lisandub sporti, mängu ja võistlusi parajal määral.

Suur rõhk on kanuu-treeningul, sest enamik kanuu-õnnetusi on tingitud puudulikust treeningust ja füüsilisest võimetusest.

Vendur-skaudid — mõõgamehed saavad kanuu-treeningut edasijõudnute klassis ja harrastavad ka muid skaudialasid kangemas kraadis. Vanemskaudid — nuiamehed kavatsevad laagris teostada oma metsakodu piduliku avatalituse. Nuiamehed ehitasid ja sisustasid oma ruumi purjekate-kuuri teisele korrusele ja see on omapärasemaid ning nägusamaid ühiskondlikke ruume Kotkajärvel.

Vanemad elavad kaasa poiste laagritegevusele, kuid nende peategevuse moodustab kärajas — koosolekute sari, kus arutatakse kasvatuslikke küsimusi, vahetatakse koduse kasvatuse ideid ja tutvustakse skautliku süsteemiga — nagu see tegelikult mõeldud on.

Suviharjalaager algab laupäeva hommikul kell 10.00 ja lõpeb pühapäeva pealelõunal kell 17.00.

Laupäeva õhtul on ühine lõkkeõhtu, mille avavad noolepoisid Viljandi linnuse all langenud ustava Ülo põletusmatusega. Laager on ühistoidul, noolepoisid ja vanemad on majutatud hoonetesse.

KAASMAALASED!
Puhastan keemiliselt (steamcleaning) Teie diivanid ja toolid, vaibad seinast seina ja lahtised Teie oma kodus. — Hel. Erik Lokbik
447-9834

EHITUSGRUNDID MÜÜGIL
Simcoe järve ääres
Beavertonist 4 miili põhjapoole
Ilus liivarand, sobiv lastele
Veetorustik toodud iga krundi juurde
Ehitusload kohe saadaval
Lähemaks informatsiooniks helistada tel. 221-7754 või 1 (705) 426-9155

Noored suudavad eesti teatrit teha

Möödunud varajane laupäevaõhtu polnud eriti sobiv teatrietenduseks, kuna ilus ilm sundis eestlasi maale suvilaisse sõitma. Veidi üle paarisaja teatrisõbra aga elasid kaasa oma lõbususega meeldejäävale teatrisündmusele, pealegi tegi rõõmu suuremaks asjaolu, et see oli eesti noorte lavastus ja teatrilooming, mis saanud küpseks ilma vanemate näitlejate toetuseta. (Nende toetust vajanuksid noored küll teatriõhtu tulemuse vaatajaina, sest tuntumad näitlejad polnud tulnud noorte tööd hindama).

August Kitzbergi külajutust loodud lavateos esitati 1937/38. hooajal Tallinna Töölisteatris P. Põldroosi poolt. Sellele kirjutas helilooja Eduard Oja toreda saatemuusika, mis muutis vähenõudliku komöödia hoopis tugevaks lavateoseks. Selles lavastuses lennutas P. Põldroos oma fantaasiat nii, et see kohati groteskseks muutus.

Harri Mürk iseseisva lavastajana oli teost mõnevõrra lühendanud, jätnud ära saatemuusika ja muutnud selle sõnaliseks lavastuseks. Ta oli arvuka tegelaskonna lavaliselt liikuma ja elama pannud, osalistel oli kõigil tekst pähe õpitud, kuigi osa neist ei suutnud seda veel vajaliku intonatsiooniga ilmestada. H. Mürk mängis ise rätsep Õhu osa ja tegi sellest koomilise kuju, kasutades osavalt situatsiooni-koomilisi efekte, kellele võiduloos ei toonud õnne. Lavastajale oli näitejuhina abiks Rita Sui, kes lisaks andis Raimondo Illisonina, Chilea Teatrist tulnud külalisnäitlejana, toreda Juhan Joovikase kuju. Tema senised teatrikogemused nii näitejuhina kui ka näitlejana olid lavastusele kasulikud.

Rätsep Õhu õpipoisi Antsu osas Rein Tammisto oli liikuv ja mõistis väikest liigutust efektselt esile tuua. Teised osalised olid Alan Teder — Tõistre Toomas, Tiiu Kask tema tütar Marie, Peeter Mehisto — Silk, Meeri Lehesalu — Veskimäe perenaine, Toomas Klamas — Henn, Merike Teene — Tiina, Andres Truuvert — Varik, Kuldar Palo — Kiilaspea, Alan Teder — kohtumees, Andres Truuvert — Juhan Joovikas, poeg, Adnil Estilaas — Kärbes, kuna seitsme rätsepa osades olid Lembitu Ristsoo, Martin Ahermäe, Valev Vastopä, Ülo Isberg, Raimo Heyduck, Valdo Tammark ja Tiiu Kask.

Noorte esimese iseseisva lavastusena oli see jant sobiv katsepala ning sellisena küllaltki hea lõbusa meeleolu tekitamiseks ning naljatunde saamiseks, sobiv ka õhtu teisele osale teatritrallile vastava tuju loomiseks.

Ka lavapilt oli noorelt kunstnikult Linda Saalistelt; oma mustvalge kujundusega oli päris sobiv tegevusele tausta loomiseks ja sellisena õnnestunud.

Teatrietendusele järgnes teatritrall. Vanemad sellest mürisevast orkestrist ei hoolinud, noored aga leidsid selle eriliselt nauditava.

ILUS KRUNT MÜÜA

Udoras, Jõekäärul

Tel. 787-5157

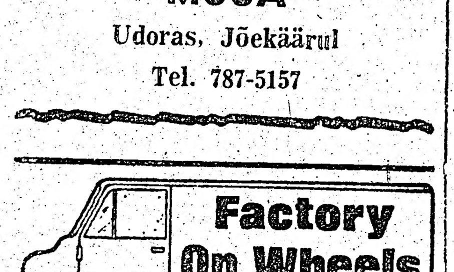

5-tollised jätkudeta vihmaveerennid

ALCAN VÄRVITOONIDES

valge, pruun, must, helebeesh, metsaroheline

Varustame ISETEGIJAID vihmaveerennidega ja sinna juurdekuuluvaga

HELISTAGE

FACTORY ON WHEELS

661-3843 661-3021

Montreali Eesti Segakoor esinemas Eesti Kultuuri õhtul Montrealis. Koori ees koorijuht K. Raudsepp. Foto: E. Sügise

Tartu Instituut vajab suuremat tegevuskapitali

Kaugemaks eesmärgiks eesti-ainelise õppetooli rajamine mõne ülikooli juurde

Torontos Tartu College'i juures tegutseva Tartu Instituudi tegevus möödunud aastal on olnud väga elav ja üritusterohke, nagu seda kinnitab instituudi sekretäri dr. E. Aruja poolt koostatud aruanne. Instituudi laekuri P. Pinti aruandest nähtub, et instituudi sissetulekud olid 5755 ja väljaminekud 5008 dollarit, ülejääk seega 747 dollarit. Stipendiumeid jagati välja 2000 dollari suuruses summas ning nende saajateks olid Enn Kuuskne, Kadi Käis, Tiina Mitt, Mark Teose, Ellen Tüll ja Erik Veski.

Tegevusaruandest nähtub, et Tartu Instituudis peeti kaheksa loengut, kusjuures eriti esile tuleb tõsta prof. Ernst Öpiku Torontosse saabumist ja siin loenguga esinemist.

Stipendiumifondi tegevuse kohta mainitakse, et fond sai Tartu College'ilt järjekordselt 2000 dollarilise toetuse, millele lisandub Toronto Eesti Ühispanga 500 dollariline ja Akadeemiliselt Kodult saadud 450 dollariline toetus,

kusjuures viimane summa on ette nähtud eesti keele kursuste toetamiseks. Eesti keele kursused toimusid Toronto ülikoolis käesoleval aastal juba teist aastat. Õpetajaks oli dr. Vello Salo.

Kursustest võtsid osa 16 noort, kelledest ainult üks kursuste kestel loobus.

Instituut on ühtlasi tegutsenud energiliselt raamatukogu suurendamise ja arhiivi moodustamise aladel. On kogutud mitmesuguseid materjale, käsikirju ja raamatuid. Möödunud suvel palgati Ontario kultuuriministeeriumi abil tööle üks üliõpilane ja käesoleval suvel loodetakse samuti selleks otstarbeks abistamissummasid. On teostatud ka mikrofilmimist ja helilindistamist ning kavas on ajalooliste teoste tõlkimine inglise keelde, kusjuures vajatakse vabatahtlikke tõlkijaid.

Dr. E. Aruja nendib oma aruandes, et Tartu Instituudi kaugemaks eesmärgiks on eesti-ainelise õppetooli asutamine mõne ülikooli juurde.

Vaheastmena püütakse uuesti alustada Balti-ainelise kursusega Toronto ülikooli juures. Õppetooli asutamine on seotud aga suure kapitali panusega, kuna põhikapital peaks olema nii suur, et selle protsendist saab õppetooli käigus hoida. Suuremaid summasid oleks vaja ka instituudi tegevuse laiendamiseks ja käimasolevate projektide teostamiseks. Kui instituudi rahaline aasta-aruanne piirdub praegu umbes 6000 dollariga,

siis dr. E. Aruja arvates peaks see summa eduka tegevuse kindlustamiseks ulatuma 10.000 kuni 50.000 dollari piiridesse aastas.

Instituudile oleksid teretulnud annetused ja pärandisummad, mis on tulumaksuvabad kui neid juhtida Tartu Instituudile Eestlaste Sihtkapital Kanadas (National Estonian Foundation) kaudu.

Tartu Instituudi juhtkonda kuuluvad 21 direktorit, kelledest neli on määratud Tartu College'i poolt. Direktoritest on üheksa Kanada ja kaheksa Ühendriikide ülikoolide õppejõud.

17-es vabaõhu kunstinäitus Torontos

Eeloleval nädalalõpul, 16., 17. ja 18. juunil toimub Torontos Nathan Phillips Square'il 17-es Toronto vabaõhu-kunstinäitus. See avatakse juba reedel lõuna ajal. Tänavu on sellest üle 500 osavõtja peamiselt Torontost, aga mõned ka mujalt Kanadast ja isegi Ameerika Ühendriikidest. Kuna see toimub suvisel turistide hooajal, siis toetudes eelmiste aastate osavõtule, arvatakse et tänavu on seal vähemalt 100.000 külastajat.

Näitusel esitatakse peagu kõiki kujutavkunsti liike, alates õlimaalide, akvarellide, joonistuste, graafiliste tööde, skulptuuride, värvifotode ja muudega. Tööde hindamiseks on loodud zhürii, kes hindab väljapandud töid, määrates paremaile ja tähelepandavamaile töödele auhindu. Kõrgeim auhind on $1.000 parimale ja silmapaistvamale tööle. Sellele järgnevad neli $500-list auhinda, 11 $250-list auhinda ja üks $150 auhind värvifotode alal. Nende auhindade väljapanijate hulgas on ka eestlaste pildi amitööstus Artistic Woodwork Co.; auhind on ettenähtud kunstiõpilasele.

Väljapanekute hulgas on viimastel aastatel ka eesti kunstnike esinenud. Tänavu on teada Urmas Wompa fotode väljapanek, mille National Film Board on sel aastal kujundanud. U. Wompa on elukutselt arhitekt, kes osaliselt oma aega on pühendanud fotokunstile luues eesti ühiskonnas tuntud kvaliteetseid fotosid. Foto alal on auhinna määrajaks James Purdy, „Globe and Mail" fotokriitik.

FINNISH DELICATESSEN

(Endine Parkway äri)

461 Queen St. W. — Tel. 363-7676

5 ust läänepool Spadina Ave.

TÄHELEPANU! Uued lahtioleku ajad: esmasp. — reedeni 9—6, laup. 8—4

Palume suuremad leiva ja muude pagaritoodete tellimised sisse anda 2 päeva varem. Aitäh!

EDWIN K. KARVONEN

B.A., C.A.

CHARTERED ACCOUNTANT

UUS AADRESS: 4900 Sheppard Ave. E. (idapool McCowan'it)

Scarboro, Ont. M1S 4A7 — Tel. 293-7513

H. KIVI TRAVEL **Lic. 1064361**

EESTI MAJAS, 958 BROADVIEW AVE., Toronto, Ont. M4K 2R6

Tel. kontoris 466-4813, kodus 759-3588

Korraldame kõiki reisidega seoses olevaid küsimusi, kaasaarvatud välispassid ja viisad.

VEETKE PUHKUS FLORIDAS

AQUA-MAR MOTELLIS

SOODSAD SUVEHINNAD

Motell asub kuulsa „INTRACOASTAL WATERWAY" ääres, ligidal äridele, ööklubidele. 1 plokk ookeanist.

Aadress: Aqua-Mar Motel, 555 N. Riverside Drive, Pompano Beach, Florida 33062, telefon (305) 943-8800

Omanikud OSS ja MAIRE RIISMA — Torontost endised „Saltaire"i omanikud Ft. Lauderdale

FINN HOME BAKERY & DELICATESSEN

281 DANFORTH AVE. Tel. 463-3331

Soome pagarisaadused — kardemonisaiad, struudelid, soome tordid, küpsised. Lihapirukad.

Soome rukkileib

EUROOPAMAITSELISED JUUSTUD, KALAKONSERVID, DELIKATESSID

Äri lahtioleku-ajad: teisip., kolmap., neljap. 9—6, reedel 9—7, laup. 8.30—2. Esmasp. suletud.

Eesti kirjanike pere kokkutulek Stokholmis

STOKHOLM (EPL) — Stokholmis toimus 22.—26. maini rahvusvaheline PEN-i kongress. Sel puhul korraldasid Välismaine Eesti Kirjanike Liit ja Eesti Kirjanike Kooperatiiv mitmelt mandrilt kokkutulnud kirjanike ja skribentide kokkutuleku Balti Humanistide Ühingu ruumes reedel, 26. mail. Koosviibimine toimus kohe pärast Eesti Kirjanike Kooperatiivi peakoosolekut, millel tavakohaselt vahetati mõtteid.

Koosviibimisel esines lühiettekandega PEN-klubide ja eriti Eesti PEN-klubi probleemidest Asta Willmann, kes rõhutas ka asjaolu, et Eesti PEN-klubi pühitseb käesoleval aastal oma 50-ndat aastapäeva. Näitleja ilmekusega ja mahlaka huumoriga vürtsitatud ettekandes lähenes Asta Willmann tõsisele problemaatikale pildirikaste situatsioonide ja võrdluste esiletoomise näol. Ta rõhutas seda tähtsust, mis on eesti paguláskirjanike viibimisel PEN-klubide näol vaba maailma kirjandusliku eliidi hulgas.

Maailma kirjanike poliitiline orienteerimatus on korduvalt toonud probleeme, mis pole olnud kerged lahendada.

Asta Willmann lootis kõigilt liikmetelt kaastööd ja eneseohverdust, et Eesti PEN-klubi säilitada,

ta soovitas ka kõigil mitteliikmetel tulla kaasa lööma.

Aleksis Rannit täiendas eelkõneleja ettekannet mõningate sihtjoonte esiletoomise näol.

Koosviibimine jätkus elava vestluse ja isiklike kontaktide loomise tähe all.

Nii mõnedki kirjamehed ja -naised kohtusid sel koosviibimisel esimest korda.

Lõbusalt vaheldust toovaks momendiks oli kohalviibivate poeetide poolt korraldatud luuletuste ettelugemine.

Veerandsaja osavõtjaga koosviibimine kestis lõbusas meeleolus järgmise päeva varajaste tundideni.

Eestlaste laevad kõik müüdud

Paguluslaevanduse periood lõppenud

Ajakiri Eesti Laevandus nr. 1 (2) 1978, mille väljaandjaks on Estonian Shipping Agency Cardiffis ja toimetajaks Einar Sanden, toob sõnumi viimse pagulaslaeva müümisest. Sellega on eesti pagulaslaevandus pärast kolmekümneaastast seilamist maailmameredel lõplikult likvideeritud:

Lõplik punkt meie pagulaslaevastikule saabus varem kui võisime ette näha. See meie laevandusele nii ajalooline punkt pandi Barcelona sadamas 10. detsembril 1976, mil anti ametlikult uutele omanikele üle viimane eesti kapitaliga sõitnud laev, mootorlaev „Bonne Bay".

Selle aktiga lõppes meie eesti pagulaslaevastiku ajastu, mis oli kestnud rohkem kui veerand sajandit ja millele võrdset ei tunne maailma laevanduse ajalugu:

see oli poliitilistele põgenikele kuuluv kaubalaevastik, mis sõitis laenatud lippude all, fiktiivse kodusadamaga, mehitatuna peamiselt oma rahvusest kaaspagulastega, seega — kodusadamata laevad kodumaatute meeskondadega.

Millised võiksid olla tulevikuväljavaated eesti meremeestele taas teenida ühise laevaperena mõnel kaasmaalaste kapitaliga omandatud laeval?

Praegune olukord maailma laevanduses, kus valitseb tonnaazhi üliküllus, eesti laevaomanike järelkasvu puudus ja mitmed teised kaaluvad tegurid, ei anna põhjust optimismiks.

Näib, et laevade ostmisi ei saa enam pidada realistlikuks.

Kuid veel leidub maailmameredel laevu, kus eestlastel on arvuline ülekaal nii juht- kui meeskonna osas. Alates 1960 on meil teatavasti kujunenud väga tihe, usalduslik ja sõbralik koostöö ühe briti majanduslikult jõulise laevaäriga Rochesteris, kelle laevadel on viimase 18 aasta jooksul teeninud mitusada eestlast.

Praegu on sellel firmal neli laeva Panama ja Küprose lippude all, kus teenistujate hulgas on 20 eestlast, kelledest enamik töötab juhtkonnas.

On arvata et see koostöö püsib ka tulevikus ja et selles laevafirmas jätkub teenistust eesti meremeestele veel paljudeks aastateks ka edaspidi.

Üks Lääne-Saksamaal tegutsev reederite ettevõte, kes ostis muide eestlaste viimase laeva, on koostöös mõningate eesti laevandustegelastega, kes on kuuldavasti sinna paigutanud ka oma kapitali. Praegu teenivad selle firma laevadel mõned eestlased, peamiselt juhtkonnas, kuid nende arvu saab üles lugeda siiski ainult kahe käe sõrmedel.

Millisel määral esineb neil laevadel ka edaspidi eestlastele teenimisvõimalusi on praegu ebaselge. Eriti seetõttu, et sama firma müüs möödunud aastal mitu laeva.

Et olla terve ja karastatud, selleks KÄIGE EHTSAS EESTI SAUNAS

TAARA SAUN

26 Ladysmith Ave., Toronto, M4J 4H7 — Tel. 465-0950

JAAN ALMER

KATUSETÖÖD

Tel. 699-5295

Teeme uusi ja parandame vana nii linnas kui ka suvilates

SPORT

Martin Toomes kettaheites esimene

Eesti noorte nimed olid mõne aasta eest sageli Toronto ajalehe spordiveergudel. Niiud on veel üksikuid, kes näivad harrastavat kergejõustikku. Põhja-Torontos Georges Vanier keskkoolis on tähelepanu midget klassis saavutanud eestlane Martin Toomes.

Juba Metro Toronto keskkoolide vahelisel võistlusel 21. mail tuli Martin Toomes oma klassis kettaheites esimese kohale — tulemus 46.90. 28. mail peetud Ontario provintsi vahelistel võistlustel tuli ta jällegi kettaheites võitjaks ja tegi üle ühe meetri võrra parema tagajärje — 47.94.

G. Vanieri keskkool peab teda üheks oma lipukandjaks, kirjutab kohalik „The Mirror" oma 28. mai numbris.

Soomlastel uus odaheite üllatus

Tänavune odaviske tabel nägi maikuu lõpul välja järgmisena:

Wolfgang Hanisch, Ida-Saksa	89.06
Herman Potgieter, L-Aafrika	88.64
Robert Roggy, USA	88.60
Antero Puranen, Soome	86.92
Michael Wessing, L-Saksa	86.58
Klaus Tafelmeier, L-Saksa	86.00
Duncan Atwood, USA	85.54
Phil Olsen, Kanada	85.54
Sandor Boros, Ungari	84.90
Ferenc Paragi, Ungari	84.80

Soomlase Antero Puraneni saavutus on üllatus, aga soomlastele rõõmu valmistav, sest soome kuulsad odaheitemeistrid on praegu osalt reast väljas. Hovinen on võistluskeelu all, kuigi ta harjutustel on ületanud 90 meetrit; keeld kestab augustikuuni põhjusel, et ta oli kunagi kasutanud energiatandvat ainet. Jaakola on haige, Siitonen on alles küsimusmärgi all. Selletõttu Puraneni tulemus Soome odaheite traditsioonide jätkajana on leidnud hindamist. Puranen, 185 sm pikk, 89 kg raske, ületas 80 m esimest korda 1976. aastal. Möödunud suvel saavutas ta 86.5 ja tänavu usub ta treener, et Puraneni eesmärgiks on üle 90 m piirijoone jõudmine.

Võistlustel kus Puranen heitis oma 86.92, jooksis Lasse Viren 3000 m ajaga 7.59,4, 2) Ismo Toukonen 8.00,8. Kõrgushüpe: Juha Porkka 2.09, 2) Jari Simola 2.09. Kaugushüpe: Pekka Suvitie 7.45.

Spordiuudiseid kodumaalt

Ida-Saksamaal peetud tenniseturniiril võistlesid ka Eesti tennistid, kes võitsid neljast võimalikust kolm esikohta. Naiste üksikmängus kaitses oma mullust esikohta Tiiu Parmas, meeste turniiril võitis Hindrek Sepp poolfinaalis sakslase Andres Johni, kuid finaalis kaotas esikoha Thomas Arnoldile. Naispaarismängus olid parimad Tiiu Parmas ja Katrin Alvin, meespaarismängus Sven Eving ja Hindrek Sepp.

*

Riias algasid N. Liidu meistrivõistlused mootorratturite ringrajasõidus. I etapil esinesid eestlased silmapaistvalt 250 cm³ võidusõidumootorrataste klassis, kus Lembit Teesalu, Mati Reinup ja Tõnu Maro said kolmikvõidu.

*

Lvovis peetud N. Liidu ulatusega meistrivõistlustel vehklemises võitis epees esikoha tallinlane Boris Joffe, Kaido Kuur oli kolmas. Epee meeskonnavõistluses saavutasid eestlased esikoha.

Kergejõustikuradadelt

Lääne-sakslane Karl-Hans Riehm on heitnud vasarat 18 sentimeetrit vähem teise lääne-sakslase Walter Schmidti nimel olevast maailmarekordist kui vasar lendas Rehlingenis 79.12. Tulemus on tänavune tipptulemus maailmas.

*

Naiste 200 m jooksu maailmarekord näib minevat juba sel aastal alla 21 sekundit. Ida-sakslane Marita Koch jooksis Erfurtis uue maailmarekordi ajaga 22,06, mis on 0,15 sekundit parem kui poolaka Irena Szewinska endine rekord, mille ta jooksis peagu nelja aasta eest Potsdamis.

*

Ida-sakslane Wolfgang Hanisch viskas Halles oda 89.06, mis on üks parimaid tagajärgi tänavuses kergejõustikus. Möödunud aastal ta parim oli 85.36. Möödunud aastal ainult viis odaheitjat tegid üle 89 meetri ulatuva viske.

*

Neljakordne olümpiavõitja kettaheites, 42-aastane Al Oerter tahab veel osa võtta eesolevaist mängudest Moskvas. Ta võitis kuldmedali Melbournes 1956, Roomas 1960, Tokios 1964 ja Mexico Citys 1968.

*

Ameeriklane Kathy Mills jooksis uue maailmarekordi naiste 5000 m ajaga 15.35,52. Kathy on 19-aastane üliõpilane. Endine maailmarekord oli Jan Merrili nimel ajaga 15.37,0.

*

Erfurtis peetud Ida-Saksa noorte kergejõustikuvõistlustel 19-aastane Roland Steuk parandas juunioride maailmarekordi vasaraheites tagajärjega 77.48. Tulemus on kaheksas ka vanade vasaraheite tagajärgede hulgas. Möödunud aastal Steuk heitis 76.38, olles maailmatagajärgede hulgas seitsmes.

800 m jooksis 19-aastane Detlef Wagenknecht uue Ida-Saksa noorte rekordi 1.46,5, millest paremini on jooksnud Euroopas ainult neli poissi. Endise Ida-Saksa juunioride rekordi omanik Olaf Beyer võitis meeste klassis uue rekordilise ajaga 1.45,8.

Teised tulemused meeste klassis: 100 m võitis Eugen Ray 10,40, 2) Detlef Kübeck 10,42. Kaugushüpe Peter Rieger 7.88, kuulitõuge Udo Beyer 20.93, odavise Wolfgang Hanisch 84.64.

RISTSÕNA NR. 967

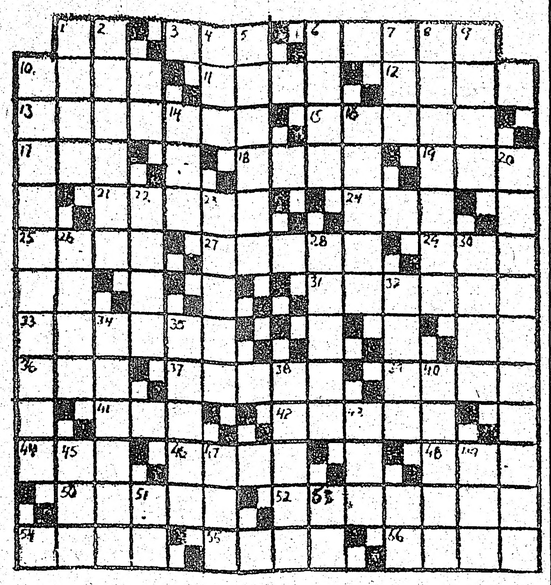

Põikread: 1. Lehekülg — lüh., 6. hiilgab, 10. Kuju Vanas Testamendis, 11. Vesine maa, 12. Rohkem, 13. Silmahaigus, 15. Selge peaga, 18. Tööriist, 19. Tsiviil, 21. Järv Eestis, 24. Sõna — prantsuse keeles, 25. Naisenimi, 27. Ettepoole, kaugemale, 29. Hüüatus, 31. Linn Ukrainas, 33. Nõrgamõistuslik inimene, 36. Meelekoht, 37. Mitte tihti, 39. Lind, 41. Mõistus, 42. Eesti luuletaja-kirjandusteadlane, 44. Eitav sõna inglise keeles, 46. Mööblise, 48. Noot, 50. Vaeslapsed, 52. Takistuseks, 54. Mitte kallis, 55. Lause osa, 56. Pagun.

Püstread: 1. Kiht, 2. Tööriist, 4. Eesti Vabadussõja kangelane, 5. Jalatsid, 6. Koht Harjumaal, 7. Eesti riigivanem, 8. Kingitus, 9. Rahvusvahelise kuulsusega 19. sajandi teadlane Eestis, 10. Kokkupõrge, ühtesattuvus, 14. Huvi, agarus, 16. Haava jäljed, 20. Sadamalinn Põhja-Venemaal, 22. Kurikuulus Rooma keiser, 23. Tegelane O. Lutsu populaarses teoses, 26. Transportvahend veel, 28. Ladus, voolav, 30. Doonau harujõgi, 32. Omaaegne kindlustusselts Eestis, 34. Kosk Soomes, 35. Mitte ohtlik, 38. Mitte otse, 40. Seal asub korterinumber, 43. Veelind, 45. Teatud luuletus, 47. Endisaegne sõjariist, 49. Kanada juustusort, 51. Kaksikkonsonant, 53. Õigekeelsuse Sõnaraamat, lüh.

RISTSÕNA NR. 966 LAHENDUS

Põikread: 4. Keres, 7. Palat, 9. Eilne, 12. Raut, 12. Niin, 13. Pang, 14. Pelgur, 16. Kaste, 17. Isur, 18. Laast, 20. Edel, 23. Ekker, 26. Elanik, 29. Nael, 30. Luud, 31. Idee, 32. Ketta, 33. Selge, 34. Tsaar.

Püstread: 1. Lett, 2. Teene, 3. Paras, 4. Kaugel, 5. Siil, 6. Annus, 8. Lant, 10. Ligi, 13. Paide, 14. Praak, 15. Rudel, 19. Tender, 21. Ellen, 22. Laut, 24. Kael, 25. Keegi, 27. Nutt, 28. Idast, 31. Isak.

RAAMATUID

müügil „VABA EESTLASE" TALITUSES	Hind ₵	Saatekulu ₵
Ilme Ivandi — Pargi	2.50	35
Kuldne tammetõru — Näidendid ja ettekanded noortele	3.—	35
L. Wahtras — Liivaklass	2.50	15
Ravimtaimed, 250 retsepti	2.50	15
Enn Nõu — Vastuvett	5.—	40
Anna Ahmatova — Marie Under — Reekviem	3.50	35
H. Michelson — Skautlikul teel	3.—	35
H. Michelson — Noorsootöö radadel	4.30	35
H. Michelson — Eesti radadelt	9.—	35
Eduard Krants — Lumeliitlased (luuletuskogu)	3.—	15
Ilona Laaman — Mis need sipelgad (luuletuskogu)	3.—	15
Estonian Official Guide	5.—	40
Paul Laan — Mõttelend — Pilte ja peegeldusi	5.—	25
Karin Saarsen — Lohengrini lal kumine	4.50	15
Herbert Salu — Utoopia ja futuroloogia	4.50	25
Triinu" üksiknumbreid	1.50	
A. Kubja — Kadunud kodud — mälestused	4.—	25
A. Kubja — Mälestusi kodusaarelt	2.—	20
A. Kubja — Palukesed	1.50	20
E. Uustalu ja R. Moora — Soomepoisid 426 lk. + 64 lk. fotosid	14.—	35
Leho Lumiste — Alamuse Andros — biograafiline jutustus kirjanik Oskar Lutsust	6.65	40
L. Lumiste — Atlandi aknal	2.10	40
L. Lumiste — Killad külas	5.30	40
A. Vomm — Ristsõnad I	2.50	20
A. Vomm — Ristsõnad II	2.25	20
A. Vomm — Ristsõnad III	2.25	20
A. Vomm — Ristsõnad IV	2.25	20
Ants Vomm — Minu hing (luuletuskogu)	20.—	40
K. Eerme — Surnud laevad ja elavad mälestused	1.50	15
K. Eerme — Päevata päevad ja ööta ööd II	4.—	40
S. Ekbaum — Ajatar (luuletuskogu)	4.—	30
Aarand Roos — Jumalaga, Kars ja Erzurum	4.—	30
J. Pitka — Rajusõlmed	8.80	40
A. Käbin — Vaim ja muld	5.—	40
Urve Karuks — Kodakondur (luuletuskogu)	6.—	20
H. Oja — Koputused eneses (luuletuskogu)	1.50	25
H. Oja — Tunnete purdel (luuletuskogu)	2.75	25
A. Küng — Mis toimub Soomes?	14.—	50
E. Sanden — Mitme näo ja nimega	12.50	50
Aarand Roos — Juutide kuningas Tallinnas	6.—	40

RAAMATUID LASTELE:

Kalevipoeg — Õppe- ja tööraamat lastele	2.50	90
Õpeta mind lugema I — (Õppe- ja tööraamat eelkoolialistele lastele värvitrükis)	3.—	40
Õpeta mind lugema II — Õppe- ja tööraamat eelkoolialistele lastele värvitrükis)	4.—	40
Eesti keele Harjutustik I	2.25	35

15.

Kõigi poolel viimistleti palju kordi „ära söödud" ja ümber mõeldud laagri kööki ning lisati sellele pikk rõdu — „söögisara", nagu seda tol ajal nimetati. Peahoone — peamaja ideeks oli eesti igipõline suur rehetare kõrge ja stiilipuhta katusega. Toronto Eesti Skaudisõprade Seltsi juhatus oli äpardunud pidude tõttu mõnevõrra skeptiline eestlaste panuse suhtes, soovitas leppida ainult köögi-osaga ja võttis selle oma projektiks. Peamaja ehitamise „suure suutäie" otsustas neelata skautide malev üksinda.

Selleks tuli käiku lasta kaks operatsiooni — raha kogumine ja tööväe kujundamine. Mõlemate jaoks tuli suusõnale lisaks kasutada eesti ajakirjanduse abi — mulle anti lahkesti leheruumi ja mu sulg pole Kanadas kunagi hiljem nii „tuline" olnud kui siis. Mul õnnestus inimesi üles õhutada. Mure jäi südamele — kuidas asi õnnestub?

Kui toetuste summa jooksis üle 3000 dollari, siis oli kivi südamelt ära. Tööväe saamiseks aga asutasime uue organisatsiooni — „Vanemate Abirühmad". See sai nagu staatuse asjaks sinna kuuluda ja umbes 300 meest andis allkirjaga kinnitatud lubaduse „käe ulatamiseks" skautidele. Nad jaotati skautliku süsteemi kohaselt territoriaalseteks rühmadeks oma juhtide — tööle kutsujate (telefonikõned!) ja transpordi korraldajatega.

Korraga „läksid üles" nii peamaja kui ka söögisara. Ainus palgaline töö oli peamaja juures sindlikatuse löömine, milleks sel ajal ei olnud (katus oli kõrge ja järsk) vabatahtlikke. Katuse lõid raha eest need oskuslikud uus-kanadalased, kes varem olid püstitanud Rooma impeeriumi.

Sellest operatsioonist peale seisab peamaja ukse kõrval „Saare" suurlaagri märk — viikingilaev, mille ma laagri juhina sümboolselt ise meisterdasin ja kohale naelutasin. Haamer käes mõtlesin neid mõtteid, mis on kirjas peatükis — „kuradi kange töug". Ja maja kuulub juriidiliselt küll skaudisõprade seltsile, kuid moraalselt skautide malevale, kes praegugi maksab hoone kindlustuse- ja elektrikulu.

Kavandatud kujul — nii välimuselt kui ka funktsionaalselt ei ole aga peamaja veel praegugi valmis. Maja katusele jäi asetamata Imant Meieri poolt tehtud tuulelipp (kardeti välgulööki) ja dekoratiivsed harimalgad — vareksed, mille jaoks sindlikatusel küll tegelikku vajadust ei olnud. Lakaruumi — ülakorrusele jäid ehitamata kahekordsed koikud, mis pidid majutama 60 magajat. Nende asemele ehitati hiljem ruumi otstesse koluja varustuskambrid gaidlipkondadele ning üks arhitektuuriline täiendaja tegi muistsest suurtarest korraliku asundustalu elumaja, murdes tarbetud aknad fassaadi katusesse. Lakakorrus ei täida kavandatud funktsiooni ega mahuta talvel lumelaagris isegi ühe lipkonna poisse. Nüüd on gaididel oma metsatared ja laoruumid — oleks aeg peamaja välimuse ja funktsiooni taastamiseks. Peamaja ei ehitatud laoruumiks. Teine kord oli „vänt" minu käes Kotkajärve kolmnurkse kohviku ehitamise ajal, kui ma tegutsesin skaudisõprade seltsi juhatuse Kotkajärve Komitee esimehena. Mitmesuguste jõudude sekkumise ja konfliktide tõttu sai sellest ehitamisest koguni sisepoliitiline operatsioon ja sellisena on see ära teeninud iseseisva pealkirja.

Kolm on kohtu-seadus

1964. aasta suvel „tehti mulle välja". Minu vana lipkonna poisid — Stokholmi kalevid — nüüd juba tohtrid, insenerid, kooliõpetajad ja muud asjamehed, saatsid mulle lennupileti Rootsi sõiduks. See oli ühe otsa pilet soovitusega, et jääksingi Rootsi, kus pidavat tegemist olema ülearu. Toronto skaudisõprade juhatus lisas sellele tagasisõidu pileti, tähendades naljatades, et mind olevat ka siin vaja. Tänuks lubasin põhjalikult uurida eesti skaudinoorte Metsakodu, Koitjärve ja Veskijärve laagrialasid Rootsis ja teha sellest rakendusliku ettekande juhatusele.

Vanad sõprad Kutt Ilves ja Juhan Kokla tegid mu ülesande kergeks. Ma tulin tagasi väga põhjaliku informatsiooniga. Lühidalt võiks seda kokku võtta järgmiselt: Rootsis tehakse väheste võimalustega suuri asju, meie siin oleme hoopis jõukamad, kuid saamatud ja tuimad.

Sellest sai Kotkajärve kohviku algus. Juhatus lubas võtta majandusliku vastutuse ja usaldas kogu operatsiooni juhtimise mulle ja Kotkajärve Komiteele. Noor arhitekt Kennet Meipoom tegi kolmnurkse hoone kavandi, mina asusin organiseerima tööjuhatajaid ja meeskonda.

Ma mäletan korduvat küsimust: miks kolmnurkne? Ja vastuseid: sest et kahenurkset ei saa ehitada, aga miks mitte kolmnurkset, Pentagon (USA sõjaministeerium) on viisnurkne, kolm on kohtu-seadus, ega kaks ilma kolmandata jää jne, jne, jne. Kenneti kavand oli originaalne ja huvitav, kolm maagilise arvuna hästi põhjendatav.

Kotkajärve kolmnurkne kohvik ehitati ägedama sisepoliitilise mõruli ja vennavaenu õhutamise ajal 1965—1966. Loomulikult sai kohvik ka oma jao. Ajalehtedes kritiseeriti ehitamist, mõned mõnitajad käisid kohapeal asja vaatamas. Sosistamiskampaania ja agitatsioon nakatas pikapeale ka vähem-intelligentseid skaudijuhte ja isegi Kotkajärve Komitee liikmeid. Viimased püüdsid takistada hoone lõpetamist 1966. suve alul. Kaljuvalla suurlaagri juhtkond aga muretses kohvi-perkolaatori ja pruulis oma kohvi peamajas, et poleks vaja kohvikule poolehoidu näidata.

Ehitusmeeskond ja tööjuhatajad olid kindlad nagu raud. Ühtegi ei suudetud „ära masseerida". Kui lõpetamist üritati takistada materjali ostu keelamisega, siis oli ühine otsus — ostame ise ja teeme oma materjalist. Asi see siis ära ei ole — Gustav Sergo laevades olevad katlamehed ka sõitnud oma siitega.

Skaudisõprade seltsi juhatus hindas tasuta kruntide kinkimisega järgmisi kohviku ehitajaid: arhitekt Kennet Meipoom, tööjuhatajad: Herbert Talpak, Ülo Vastopä, Raid Väikemäe, perenaine Hilja Jukkum. Hindamist väärinuid oli palju — nende nimed on kirjutatud kohviku seinale.

Avamise-aasta sügisel toimus kohvikus üks Kotkajärve ajaloo tähtsamaid sündmusi. Kotkajärve Komitee poolt organiseeritud „sügiskulla päevadel" otsustasid Toronto noorteorganisatsioonide esindajad asutada — Metsaülikooli. See alustas tegevust järgmisel sügisel. Populaarse skaudimetsa kohale oli kerkinud rahvusliku vaimukultuuri intellektuaalne valgus. Inimene ei ela mitte üksi leivast . . .

Kuradi kange töug

„Kurat" ei ole siin mitte kasutatud vandesõnana, vaid märgib superlatiivi, nagu see sageli esineb eesti keelepruugis. „Litsid mehed need Vargamäe mehed", laskis „Tõde ja õiguses" naabrimehi iseloomustada Andrest ja Pearut. Kui kangus ei ole mitte ainult positiivne vaid sageli ka negatiivne, siis märgitakse seda krõbedama sõnaga.

Minu poisipolv võimaldas mulle paljusid eestlasi näha ja tundma õppida. Tuhandeid mehi, nende üllemisi, naljatusi, norimist ja lõõpimist Küti Vallamajas Virumaal, Käravete veskis Järvamaal, ringkonna-valitseja kantseleis Rakvere ja Haapsalus, maal — kus ma isa saatsin tema ametsõitudel või hiljem matkasin ja kolasin omal käel või koos sõpradega.

Ma õppisin eestlast respekteerima, koguni armastama ja seadsin omale sihiks seda rahvast teenida, nagu mu väärt vanamees seda oli teinud. Olen seda püüdnud teha nii palju kui mulle antud imeliku ajastu olud lubasid.

Poole sellest respektist, millega ma mõõdan oma rahvast, olen kogenud Kotkajärvel. Sa ei saa eestlast tööle, kui paned lehte seitsmerealise talguteate ja lisad, et saab suppi ja sauna. Aga kui sa seletad oma loo ja oma mured, mis õigupoolest ei olegi sinu isiklikud, vaid koguni ühiskonna omad — siis 90% juhtudel tuleb ta sulle appi. Ja mida rohkem ta teeb, seda suuremaks liitlaseks ta sulle saab. Paneb su eest käe tulle, kui tarvis ja ostab ise vineeri, mida tuleb seinale naelutada. Aga sa võid temast ka lahti saada üheainsa ülbe ütlemisega. Paneb vaikselt haamri või labida käest ja läheb . . . ja on igaveseks läinud.

Ma mõistan neid, sest olen ise samasugune. Tihti olen hädas olnud eesti keelt kõnelevate „venelastega", kes täna sõimlevad ja pussitavad tagaselja, ning homme ripuvad kaelakuti ja kiidavad kui suured sõbrad nad on. (Järgneb)

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1912, Royal Trust Tower,
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

ADO PARK, LL.B.
HETHERINGTON, FALLIS
&
PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401. EM. 3-4451
Õhtuti HI. 7-2017 või 929-3425

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
55 University Ave., Ste. 600
Toronto, Ont. M5J 2H7
Tel. 862-7115

FINN-AUTO
Teen kõiki mehaanilisi parandusi
(mitte keretöid)
3323 Danforth Ave. Tel. 691-9553
RISTO SAARENVIRTA

VABA EESTLANE

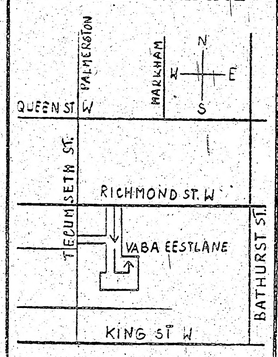

„Vaba Eestlase" toimetuse ja talituse asukoha plaan

TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast
reedeni kella 9—4-ni.

Telefonid: toimetus 364-7521
talitus 364-7675

Toimetajad kodus
väljaspool tööaega:
Karl Arro 766-2057
Hannes Oja 481-5316

Kuulutusi võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

KUULUTAMINE
VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:
üks toll ühel veerul ... $3.25
esiküljel ... $3.75
tagaküljel ... $3.50

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:
1. Vaba Eestlase talitus
135 Tecumseth Street
Telefon 364-7675
Postiaadress: Box 70,
Stn. C, Toronto 3, Ont.
Talitus väljaspool tööaega:
Helmi Liivandi 251-6495
2. Mrs. Leida Marley
149 Bishop Ave.
Willowdale, Ont.
Telefon: 223-0080

WORLD famous Pianos

Hea klaver on
eluaegne investeering!
Suur valik tunduva hinnaalandusega.
Ka rentimine.
Saadaval kõik muusika instrumendid.

REMENY

HOUSE OF MUSIC LTD.
553 Queen St. West, Toronto
M5V 2B6 ● Tel. 363-1966

Eesti noorte nõupidamisel Trentis organiseeris Roman Toi koha peal laulukoori. Pildil näeme üünaamilist koorijuhti improviseeritud koori juhatamas. Foto: Tommy Tomson

Balti riikides püsivad kultuuritraditsioonid

Pariisi päevalehe kaastööline muljeid Balti riikidest

Pariisi päevalehe „Le Monde'i" kaastööline Danil Vernet külastas okupeeritud Balti riike ja reisitulemuseks on kolm artiklit, mis valgustavad Eesti, Läti ja Leedu ajalugu, majanduselu ja kultuuriprobleeme.

Kuigi need sisaldavad enamasti meile tuntud fakte ja rajanevad, eeskätt majandusküsimuste osas, külalisele saatjaks antud juhtide ja ka kõrgete ametiisikute selletustel, on artiklid kantud autori heast tahtest mõista balti rahvaste tänapäeva pakilisi probleeme. „assimileerimine" (mõeldud on venestamist), rahvusidentsuse alalhoid ja kultuuriareng — küsimused, mis näisid autorit ka enim huvitavat.

Vernet on vaevunud tutvuma üsnagi põhjalikult Baltimaade ajalooga, kaugemast minevikust kuni kõige viimase ajani. Ta annab oma lugejaile sellest hea kokkuvõtte.

Eesti, läti ja leedu rahvaste ajaloo võtsinguid turistidele kätte antavas kirjanduses paljastades, meenutab prantsuse ajakirjanik rõhutatult, et nende saatuse määrasid mitte nende endi tahe vaid Hitler-Stalini pakti (1939. a.) salajased lisad, mille tõttu suurem osa läänеriike, nende hulgas ka Prantsusmaa, pole tänini andnud oma tunnustust kolme iseseisva Balti riigi jõuga annekteerimisele N. Liidu poolt.

Balti riigid on kõige euroopalikum osa N. Liidust ja seda oma ajalookäigu tõttu. Rääkimata rohketest mälestusmärkidest, mis kõnelevad minevikus tihedast suhtlemisest läänepoolsete maadega, on selle tunnistuseks ka nende rahvaste elulaad praeguseski olukorras ja tahe pidada kinni endistest traditsioonidest.

Elatustase Balti riikides on kõrgem N. Liidu keskmisest, ütleb Vernet. Majandueluist ülevaate jaoks on tal samad näited, mida pakutakse igale väliskülalisele. Eestis muidugi „Kirovi" kalurikolhoos, mis olevat nii rikas, et kui Tallinna linn asuks tema territooriumil, ostaks ta ka selle ära, nagu prantslasele oli naljatamisi öeldud.

Lätis on külalistele näidata umbes samasugune majand, kuigi alles märksa väiksem, „9. mai" nimeline kalurikolhoos.

Eesti elektritoodang imponeeris külalisele — 18 miljardit kv. tunni aastas, mis tõstab selle väikese maa elektrivoolu produktsiooni poolest per capita kolmandale kohale maailmas, sai Vernet Tallinnas kuulda. Samuti imponeeris talle põllumajanduse kõrge mehhaniseerimistase ja mitmekülgne tööstus, ka neil aladel, kus maal endal puudub vastav tooraine. Kuid prantsuse ajakirjaniku pilgu eest jäi varjule, et Baltimaade tööstus ja muugi majanduselu on allutatud Moskvale kolonialistlikel printsiipidel.

Kultuurivaldkonda kuuluvate küsimustega tutvumisel oli „Le Monde'i" kaastöölise pilk saanud veidi sügavamale tungida.

Ta tõstab kõigepealt esile tugevat rahvustunnet ja vanadest traditsioonidest kinnipidamist, mis tema hinnangul on tugev jõud idast tulevate mõjutuste ja assimileerimise vastu.

Sotsialistlikku realismi tõlgitakse nii laiapiiriliselt kui vähegi võimalik.

Riias kunstinäitusel oli ta näinud maale mida läänes tuleks liigitada abstraktseteks — vormide ja värvivarjundite mängu. Mis puutub kirjandusse, siis noorte autorite huvi keskendub rohkem inimese siseelu probleemidele ja selle umbsõlmedele, kui sotsiaalsete konfliktide lahendamisele. Vaimse julguse poolest nimetab Vernet Eestit lausa avangardistlikuks. Näited: on tõlgitud Sartre'i ja Beckett'i töid, mis polnud varem vene keeles ilmunud. Teatrilavale on toodud Beckett'i „Godot'd oodates" ning ooperilavastuste hulgas on olnud Stravinski ja Benjamin Britteni tööd.

Lätlased paistavad kartlikumad olevat, ütleb Vernet.

Küsides ühelt prantsuse keele õpetajalt, milliseid moodsaid prantsuse autoreid on viimati läti keelde tõlgitud, olnud vastus: Camus ja Mauriac. (Mida juba ammu ei peeta enam moodsaiks viimaseaegsuse mõttes — AL).

Eestlased, lätlased ja leedulased hoiavad visalt kinni oma vanadest kultuuritraditsioonidest, nagu see väljendub suurtes lauluja rahvatantsupidudes, mida reziim lubab korraldada nüüd oma auks ja „rahvaste sõpruse" nimel. Vanad traditsioonid annavad balti rahvastele küllalt jõudu oma isade kultuuripärandi kaitseks võõraste mõjude vastu. Aga kas ainult mineviku väärtuste säilitamisest pole siiski liiga vähe rahvusliku identsuse alalhoidmiseks — see on prantsuse vaatleja arvates Baltimaade vaimuinimeste probleem. Ta lisab: „Ühelt poolt assimileerimine ja teiselt — lihtsa folklore säilitamine — kas edasiminekutee nende kahe kalju vahel pole liiga kitsas."

(T—AL)

Klaveri-helitööde võistlus

Tingituna üha suurenevast vajadusest täiendada eesti omaloomingulist klaveriliteratuuri Väli-Eestis, Eesti Kultuurfond Ameerika Ühendriiges kuulutab välja ülemaailmse klaveri-helitööde võistluse.

Võistluse tingimused on:

1) Võistlusest võivad osa võtta kõik vabas maailmas elunevad eestlased.

2) Kompositsioonid peavad olema kontserttasemelised ja kirjutatud eesti rahvuslikel motiividel.

3) Vormi valik — (prelüüd, rapsoodia, fantaasia, poeem jne) on vaba. Helitöö kestvus mitte alla viie minuti.

4) Tööd peavad olema originaalsed ja trükis seni avaldamata.

5) Tööd tulevad varustada autori varjunimega ning neile peab olema lisatud kinnine ümbrik, millel on sama varjunimi ning milles leidub autori õige nimi ja aadress.

6) Parimad tööd tulevad auhindamisele. Auhindadeks on: I auhind — $500.00, teine auhind — $300.00 ja III auhind — tunnuskirjad.

7) Esitatud tööd hindab žürii, mis koosneb erapooletuist muusika eriteadlastest, kuhu on oma nõusoleku andnud Maimo Mijdo, Endel Kalam, Valdeko Kangro, Kaljo Raid, ja dr. Taavo Virkhaus.

8) Auhindamiskomisjonil on õigus ka auhindu poolitada või jätta välja andamata kui ei leidu nõuetele vastavaid töid esitatud tööde hulgas.

9) Auhinnatud tööde omandiõigus kuulub võistluste korraldajale.

10) Tööde esitamise tähtajaks on 1. detsember 1978. Töö saata aadressil: The Foundation for Estonian Arts and Letters, Inc. Estonian House, 243 East 34th Street, New York, N. Y. 10016., USA.

11) Auhindamata tööd tagastatakse autoreile nende sellekohase kirjaliku soovi kohaselt ühe aasta jooksul arvates võistluse tulemuste väljakuulutamisest.

Täiendava informatsiooni saamiseks pöörduda Eesti Kultuurfondi poole p. 10 märgitud aadressil.

EESTI KULTUURFOND
AMEERIKA ÜHENDRIIGES

● Harry Virunurm on üks Seabrooki noortest magistrikraadiga administratiiv-ala ettevõtete ja käitiste juhatamisel, Harry lõpetas Lõuna-Carolinas asuva Clemsoni ülikooli 1976. a. ja sai samalt ülikoolilt magistrikraadi „administrativ management" alal 1977. a. lõpul. Töökoha saamiseks on tal olnud mitmesuguseid võimalusi, millistest ta esimeseks valis koha oma kodule ligemal. Ta töötab praegu Vinelandis Dean Witter Reynolds Inc. aktsiate ja osatähtede müügi- ja ostufirma juures. Harry vanemad on mõlemad tegevad Seabrooki ühiskonnas.

Kümme päeva „Koguja II" noortelaagris

Laagri tegevuskava juba üksikasjalikult kindlaks kujunenud

Skautlik maailmalaager „Koguja II" algab reedel, 7. juulil — Kogunemispäev. Saabumine, registreerimine, all-laagritesse paigutamine jne. Õhtul all-laagrite lõkked, tutvumine, juhtide nõupidamine.

Laupäev 8. juuli — **Talgupäev.** Laagrite kujundamine jätkub hommikupoolikul. Kellel aeg lubab, võib alustada sportliku tegevusega koostöös laagri spordijuhiga. Õhtupoolikul toimub laagri avamine laagri peaväljakul, algus kell 16.00. Paraad, tervitused, õhupallide õhkulaskmine, jne. Pärast õhtusööki toimuvad sõpruslõkked all-laagrites. Juhtkonna tutvumiskohvi.

Pühapäev 9. juuli — **Sõpruspäev.** Hommikupoolikul on all-laagrite tegevus. Kokkuleppel all-laagrite juhtidega võivad spordijuhid oma ala organiseerida. Samuti käib orkestri kujundamine Ants Laane juhtimisel. Kell 11.00 ennelõunal on jumalateenistus Metsakirikus tervele laagrile, laagri vaimuliku pastor Walter Koppermann'i korraldusel. Toimub Korea sõjas ja Vietnami konfliktis langenud eesti noorte mälestussamba avamine.

Pealelõuna on vaba all-laagrite tegevuseks. Esindusgrupid igalt maalt (kokku umbes 20—25 juhti ja noort) asetavad pärjad Jacksonis kell 13.30 ning Lakewoodis kell 14.30, ameerika tundmatu sõduri ausambale Werner Yllo juhtimisel. Õhtul toimub ühine tutvumislõke.

Esmaspäev 10. juuli — **Noortepäev.** Alates päikese tõusust võtavad noored juhid, kes valitakse pühapäeval, laagri juhtimise üle. Võrdne arv skaute ja gaide. Komisjon juhtidest on nõuandev organ. Sinna kuuluvad: Vaike Lugus, Anu Parming, Tõnu Kuusik, Katrin Laube, Kaie Põhi ja Urmas Kärner. Tähistatakse noorte aastat ning viiakse läbi laagri evakueerimishäire. Valitud juhid kannavad rinnas märki: „Mina olen juht".

Kell 5.00 p.l. toimuvad Gaiderite- ja Skautmasterite kogude koosolekud. Noortepäev lõpeb päikese loojangul. Õhtul toimub tantsupidu. Korraldajad Kaie Põhi ja Urmas Kärner.

Teisipäev 11. juuli — **Matkapäev.** Toimub „merematk" või randasõit. Hillar Palango juhtimisel. Soovijatele on organiseeritud kanuu sõit Jüri Linaskilt. Bussid matkalistega lahkuvad laagrist hiljemalt kell 8.00 hommikul. Hommikusöök toimub laagris. Lõuna viiakse järele. Õhtusöögiks ollakse jälle laagris tagasi umbes kell 6.30 p.l. Hundude ja hellakeste jaoks on organiseeritud „Pillerkaar", ning pärastlõunal metsamäng. Õhtul toimuvad lõkked all-laagrites. Vanemskautide ja vanemgaidide ühislõke. Metsakirik armulauaga avatud, väliskülalised lubatud.

Kolmapäev 12. juuli — **Eesti Päev.** Üldjuht Leena Aare. Hommikupoolel: rahvuslikud mängud, kombed, laulud, rahvatantsud all-laagrites. Pärastlõunal „Rahvarõngad" peaväljakul. (Rahvatants, laul, rahvuslikud mängud — kell 15.00—17.30) õhtul: Jaanituli, külasimman, rahvatantsud.

Neljapäev 13. juuli — **Metsapäev.** See päev on täielikult pühendatud skautlusele. Ennelõunal segasalkade halli-hundi jooks. Hundud ja hellakesed lähevad skaudi muuseumi ekskursioonile. Pärastlõunal jätkub skautlik tegevus. Hundud ja hellakesed on muuseumis. Õhtul lõkked all-laagrites, Gilwelli kokkutulek. Pidulik töötuste kordamine.

Reede 14. juuli — **Spordipäev.** Nädal aega kestnud sportliku tegevuse tulemusena on jõutud lõppvõistlusteni. Toimuvad maadevahelised võistlused: võrkpallis, korvpallis, ujumises ja laskmises. Üldjuhid Henn Karmo ja Helgi Kangur. Laskevõistluste korraldaja Ragnar Sillard. Laskevõistlused toimuvad Lakewoodi Eesti Ühingu laskerajal. Algus kell 9.00 hommikul. Iga maa saadab võistlustele 4 esindajat. Lastakse 50 m rajal 20 lasku 30. min. jooksul. Auhindamisele tulevad kolm esikohta nii üksikskautidele-gaididele kui ka meeskondadele.

Pärastlõunal toimub murdmaa jooks ning juhtidele NESNJK. Õhtul leiab aset üllatuslõke.

Laupäev 15. juuli — **Rahupäev.** Hommikupoolel suurlõke ettevalmistused, näituse avamine (H. Michelson) ning esindusüksuste omavahelised koosolekud. All-laagrites jääb ülevaatus ära.

Pealelõunal, algus kell 14.00 on Rahvusvaheline pealelõuna Anu Parmingu ja tema abiliste korraldusel. Kell 16.00 toimub „ülekuldamise" paraad. Antakse välja sportlike ja skautlike võistluste auhinnad, toimuvad ülendused ja muud tähelepanu avaldused teenekatele sõpradele.

Õhtul, algus kell 21.00, toimub suurlõke Viktor Nigoli, Urmas Kärneri ja Kaie Põhja juhtimisel. Peale suurlõket toimub veel tants Kaie ja Urmase organiseerimisel.

Pühapäev 16. juuli — **Lahkumisepäev.** Pakkimine, laagriplatside tasandamine, telkide mahavõtmine, jne.

Laagri pidulik lõpetamine kell 12.00. Kojusõit. Õhtul toimub järellaagri lõke. Esmaspäeval, 17. juulil järelkomandode tegevus.

Täpsema informatsiooni vajajatel pöörduda tegevuse osakonna juhataja nskm. Viktor Nigol'i poole — 674 Ramapo Valley Rd., Oakland, N. J., 07436, USA. (Telefon: (201) 337-8664).

Karl Ilme 75-aastane

25. mail tähistas Rootsis, Stokholmi eeslinnas Bandhagenis 75. eluaastasse jõudmist Eesti Vabadussõja vabatahtlik ja õppursõdur ning viimatine Lihula politseikomissar Karl Ilme.

K. Ilme sündis Järvamaal kunagise Einmani vallas Aavere mõisas valitseja pojana. Pärast mitmel pool koolis käimist jätkas õppimist Kirsipuu eragümnaasiumis. Viieteistkümne aastase noorukina, noore ja tulise patrioodina astus ta Eesti Vabadussõja puhkemisel koos venna, Vabadusristi Kavaleri Ernst Ilmega, soomusrongide formeerimisel 3. soomusrongile, mille dessantpataljoni koosseisus võttis osa paljudest lahinguist sõja algjärgus kuulipildurina.

Lõpetas pärast sõda oma gümnaasiumi õpingud 1924 ja töötas seejärel kooliõpetajana. Alustas õpinguid Tartu ülikooli õigusteaduskonnas. Katkestas need mõne aasta pärast ja siirdus Politseikooli, mille lõpetas 1928. Asus oma töökohale konstaablina Läänemaale Paatsalusse.

N. Liidu okupatsiooni ajal varjas end Läänemaal Martna vallas, kuhu oli varem omandanud talu. Sõjasuvel ühines metsavendadega ja pärast venelaste väljalöömist töötas politseikomissarina Lihulas, kuni kodumaalt lahkumiseni 1944. a. septembris.

Inimlikkuse auhind

TORONTO — Westonis elav ärimees Victor Kugler, kes sõja ajal varjas oma majas juuditari Anne Franki ja ta perekonnaliikmeid kui sakslased okupeerisid Hollandi, sai nüüd 10.000-dollarilise Roger E. Joseph nimelise auhinna New Yorgis asuvalt Jewish Institute of Religion'ilt. Hollandlane Kuegler, sai sel kuul 78. aastaseks, saadeti ka kontsentratsioonilaagrisse kui ta majas avastati Anne peidukoht. Frankides ainult Anne isa pääses eluga. Anne on ülamaailmselt tuntuks saanud oma päeviku kaudu, mida ta pidas oma varjumise ajal, kus ta päev-päevalt seda traagikat kirjeldab. Hiljem on raamat ilmunud paljudes keeltes, seda on filmitud ja dramatiseeritud.

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Neljapäeval, 15. juunil 1978 — Thursday, June 15, 1978

KIREV MAAILM

NEW YORK — Vene ajalehe „Russkoje Slovo" ruumidesse visati ööl vastu pühapäeva tugev pomm, mis tekitas kahjustusi trükikojas ja toimetuses. Leht asub 243 W. 56 St. Juutide relvastatud vastupanu nimelisest organisatsioonist helistati toimetusele ja teatati, et see on nende kättemaks. Lehe peatoimetaja Sedõhh arvates on aga tegemist kommunistide aktsiooniga.

DALLAS — Hajameelseim ema maailmas on Dallase elanik Margarete Rogers, kes tuli ühel päeval turupoest, pani pakid auto tahaistmele, tõstis sealt lapsed esiistmele ja sõitis koju. Kui ta oli poepakid kööki tassinud ja hakkas lastele siitia tegema, selgus, et lapsed ei olnudki tema lapsed. Segadusse sattunud proua läks lapsi turupoe juurde tagasi viima, kust ta aga juba politsei poolt kinni võeti. Selgus, et ka auto ei olnud tema oma. Ta oli istunud võõrasse autosse, millel starterivõti oli sisse jäetud, kuna lapsed olid ju autos. Selle omanik oli vahepeal alarmeerinud politseid auto ja laste röövimise pärast.

WASHINGTON — Bürokraatia Ameerikas on niivõrd võimsaks kujunenud, et isegi president ega Kongress ei saa sellest jagu. Carter lubas valimiskampaanias bürokraatiat piirata. Kui ta astus presidendiametisse, leiutasid mõned tema assistendid, et riigi kulul on suurel hulgal ametnikke, kes saavad kuni $50.000 aastas, kuid keda keegi pole näinud asutustes enam aastaid. Administratsioon tegi suuri pingutusi, et neid vallandada, kuid pidi sellest lõppeks loobuma, kuna tehnilised ja juriidilised tõkked olid nii osavalt seatud, et isegi president ei pääsenud neist üle.

PARIIS — Kunstlikke trühvleid on hakanud tootma Prantsusmaa riikliku agronoomiainstituudi üks uurimisosakond. Trühvlid (nimetatakse ka seapähkliteks ja pähkliseenteks) on hinnalisemaid delikatesse, makstes ümmarguselt 100 dollarit kilo. Uurimisasutusel õnnestus nüüd toota 20 kunstlikku trühvlit kaaluga a. üks kilo. Üksiku kunstliku trühvli tootmine võtab aega 3½ aastat.

NEW YORK —Palkmajad hakkavad Ameerikas jälle moodi minema. On olemas juba ehitusfirmasid, mis pakuvad palkidest valmistehtud ja kokkupandavaid maju, mida igaüks võib oma krundile üle panna. Need maksavad 10—25% vähem kui tavalised kokkupandavad majad. Palkmaju on pealegi odavam korras hoida.

STOKHOLM — Rootsi noor printsess Victoria sai aprillis Rootsi parlamendis valitsuse poolt tehtud ettepanekul õiguse olla troonipärijaks. Uue seaduse kohaselt pärib trooni vanim lastest soo peale vaatamata. Ometi tuleb see otsus uuesti hääletamisele 1979. a. sügisesel istungil, aga hääletamise tulemus on kuidagi juba nüüd kindel, kuna sotsiaaldemokraadid on lubanud seda toetada. Praegusel hääletamisel oli selle vastu 4 sotsiaaldemokraati ja 14 kommunisti. Otsus on tagasimineva ulatusega ja printsess Victoria pärib ka siis krooni kui järgmine laps oleks poeg.

HELSINGI — Aprillis sõlmiti venelaste ja soomlaste vahel kokkulepe, mille järgi soomlased valmistavad Moskva olümpiaküla sööklate ja nende juurde kuuluvate köökide sisseseaded. Olümpiaküla sööklad hõlmavad nelja eri kööki ja söögisaali, kus võidakse ühe söögikorra ajal toita 12.000 inimest. Juba varem sõlmiti samasugune kokkulepe Tallinnas purjetusolümpiaga seotud köökide sisseseadete osas. Sisseseaded peab kohale viima juba käesoleval aastal. Kokkulepete rahaline väärtus on üle 10 miljoni Soome marga (ca 2 miljonit dollarit).

Pühapäeval, 11. juunil toimus Torontos V. Mändvere kodus Eesti Filatelistide Seltsi kokkutulek, kus Toronto liikmete külalisteks olid Kanada filatelistliku suurnäituse CAPEX'i puhul Torontos oma kogude väljapanekutega esinevad eesti filatelistid ja nende teistest rahvustest sõbrad. Pildil (vasakult) K. Jõgi, H. Mäeste, V. Mändvere, Elo Mändvere, A. Truuvert, tema ees A. Lell USA-st, Rootsi postivalitsuse esindaja nimetatud suurnäitusel G. Lindberg, H. Ronimõis, Leida Avandi, dr. Maret Truuvert, E. Glaaser Kitchenerist, V. Hurt Rootsist, dr. P. Gleason, H. Blum, E. Raid ja P. Heinmaa.

Foto: Vaba Eestlane

Kogudus tähistas oma vaimuliku tähtpäeva

Ülempreester Egon Valentin Velleso 65-aastane

Pühapäev, 4. juuni oli Toronto Eesti Ap. Õigeusu koguduse elus järjekordne tähtpäev. Ülempreester Egon Valentin Velleso jõudis oma 65. eluaasta teetähiseni. Ta on sündinud 2. juunil 1913. Kuid ilmselt ei tähenda see midagi, tundus, nagu ei olekski aastad teinud oma tööd tema juures. Nooruslikuna ja elavana liikus ta sõprade hulgas ja võttis vastu õnnesoove.

Kodumaal töötas ta ühistegevuse alal. Alles võõrsil pühendas ta end ristiusu tõdede otsingule. Ap. Õigeusu preestriks ordineeriti 5. mail 1963 metropoliit Athanagorase poolt Kreeka Ortodoks Püha Neitsi Maria katedraalis Torontos. Ta on olnud Toronto E. Ap. Õigeusu koguduse abipreestriks 15-e aasta jooksul. 1977. a. kevadel Kreeka Ortodoks Sinod andis talle kuldristi kandmise õiguse. Selle kuldristi, mis on üks vanemaid maailmas, kinkis kogudus talle detsembris 1977.

Järgnevalt jumalateenistusele kirikus kogunes arvukas sõprade ja tuttavate pere alla koguduse saali, kuhu koguduse naispere oli katnud rikkaliku kohvilaua.

Sissejuhatavana tervitas juubilari praost Em. Lepik, tutvustades teda väga mitmekülgsete huvidega isikuna. Ta on kunstnik, poeet ja sügavale tungiva mõtteviisiga kõnemees.

Samal ajal tõstis praost esile tema teeneid T. E. Ap. Õigeusu koguduse teenimisel 15-e aasta jooksul, mida ta on teinud ennastsalgavalt oma igapäevase töö kõrval majanduslikust abist keeldudes. Ainsa hüvitusena on ta nõustunud vastu võtma lillekimbu sünnipäeval ja jõululille. Järgmisena tervitas akadeemiline vend kunstnik J. Saarniit, meenutades ühiseid päevi kunstikoolis. Ühistegelaste nimel tervitas endine koguduse kauaaegne esimees A. Lepismaa ja pr. S. Valge kinnitas juubilarile rinda maikellusi. Praegune koguduse esimees A. Vällik luges ette kirjaliku tervituse Peetri koguduse ja vaimuliku poolt. Viimasena juubilari vend tutvustas oma nooremat venda episoodidega, mis tõi kuulajaskonnas esile naerupurskeid mitmelgi korral.

Lõppeks tänas juubilar kõiki koosolijaid heade soojade soovide eest ja ütles, et

meid ei köida kokku mitte ainult usuline tunnetus, vaid üks teine tegur, mis on meile ühine ja kallis — meie kannatav kodumaa.

Sellele pühendatuna ta luges ette oma luuletuse — „Ma tean", mis paljudele südamesse tungis ja silma tõi pisarad.

V.T.

Raske tuleõnnetus Rootsis

STOKHOLM — Rootsi linnas Boråsis oli möödunud laupäeva õhtul raske tuleõnnetus, mis nõudis 20 noore gümnaasiumilõpetaja ja nende omaste elu. Boråsis asuvas hotellis toimus koolilõpetajate pidu, millest 15 noort osa võtsid, kes pühitsesid kooli lõpetamist. Mingil põhjusel tekkis tulekahju ruleti laua alt ja levis kiiresti. Hotellil oli ettenähtud uue tulekaitsesüsteemi ehitamine paari kuu pärast. Tulekahju haaras selle viiekorruselise hotelli just siis kui viimane tants oli algamas.

Noored sattusid paanikasse, mõned hüppasid välja teise korruse aknaist. Tuletõrjujail õnnestus päästa kõik teised väljaarvatud 20, lisaks said 59 vigastada. Raskemalt tabas õnnetus Claessoni perekonda kus hukkusid perekonnaisa ja -ema ning nende 18-aastane tütar. Paljud vanemad ootasid hirmunult haigla juures, kui seal identifitseeriti surnukehi, et saada kuulda kas nende lapsed on elus või surnud.

Boråsi linn kuulutas välja üldise leina, lipud olid pooles mastis, teatrid ja kinod suletud.

LRO desarmeerimise sessioon lõppes

NEW YORK — Liitunud Rahvaste Organisatsiooni üldkogu lõpetas oma kaks ja pool nädalat kestnud desarmeerimise arutlemise sessiooni, millest 126 organisatsiooni 149 liikmest osa võtsid. Kõnelejate hulgas oli neli riigipead, 16 peaministrit, 4 presidendi või peaministri abi ja 49 välisministrit. Ülejäänud nõukogu sessiooni ajal vaadeldakse veel aastas kuni 400 miljardi dollari suuruse relvastuse võidujooksu küsimusi ja püütakse koostada deklaratsioon ning kava poliitiliste aktsioonide printsiipide ja juhtnööride vormimiseks.

Võidupüha tähistamine Seedriorul

Ülemaailmse Eesti Vabadusvõitlejate Keskuse peakoosolekul 27. mail teatas Hamiltoni Eesti Võitlejate Ühingu esimees A. Jurs, kes on ka Ülemaailmse Vabadusvõitlejate Keskuse esimees, et tänu Eestlaste Kesknõukogu Kanadas juhatuse ja esimees U. Petersoo algatusele ning Seedrioru juhatuse heatahtlikule vastutulekule, toimub Võidupüha tähistamine sel aastal võidutule süütamisega Seedrioru iga-aastase Suviharja pidustuste raames 1. juulil.

Kokkuleppel Seedrioru sekretäri ja igaaastaste pidustuste kavandaja H. Pärkma'ga toimub võidutule süütamine pärast Kesknõukogu esimehe U. Petersoo peokõnet.

Võidutule toovad kohale Hamiltoni ja Toronto Võitlejate Ühingute esindajad mälestussamba juurde püstitatud vastavale tuleasemele. Tuli antakse üle aupeakonsul I. Heinsoo'le, kes süütab võidutule vastava lühikese sõnavõtuga.

Soome noorpaar tahab osta

SUVILA

Simcoe ranna ääres.

Küsida Erik — tel. 221-2317

Igasugused ALUM. TÖÖD: UKSED, AKNAD j.m. SISEMISED PUUTÖÖD

HUGO TAMME

Tel. 422-0783 — Lic. B 876

Seedrioru nõusolekul jääb see väärikas tseremoonia nüüd igaaastaseks osaks meie rahvale meeldivaks ja populaarseks saanud Suviharja pidustustele.

Eesti sõjamehed tahavad omapoolse panusega kõigiti kaasa aidata nende pidustuste heaks korraldamisele, töötades koos Seedrioru juhatusega.

Kanada valitsus planeerib uut põhiseadust

OTTAWA — Kanada peaminister Pierre Trudeau esitas parlamendis valitsuse uue ettepaneku Kanada põhiseaduse muutmiseks. Kava kohaselt toimuksid kõik vajalikud läbirääkimised ja eeltööd järgmise kolme aasta jooksul ning uus põhiseadus tuleks väljakuulutamisele 1981. aasta 1. juulil. Eksperdid peavad seda aega väga lühikeseks perioodiks sellise suure ja komplitseeritud ülesande teostamiseks. Arvatakse, et keskvalitsusel tuleb uue põhiseaduse koostamisel pidada eriti pikki nõupidamisi provintsivalitsustega. Uue põhiseaduse raamides tahetakse reformeerida ka senist senatit ning muuta see House of Federation'iks, mis oleks eeskätt provintside esinduskoguks.

Lana Kasaku sulekujunduste näitus

Toronto keskel asuva suure pargi Edwards Garden'i Civic Garden Centre's toimub 21. juunist 17. juulini Lana Kasaku sulekujunduste näitus. Tema töid sulgedest lillede valmistamisel on varem esitatud Eesti Majas eelmise aasta Tallinna Karavanipaviljonis. Nüüd on ta oma ala veelgi laiendanud ja teinud mitmesuguseid pilte sulgedest. Näituse hoone on avatud igal päeval kl. 10—4-ni, pühapäeviti kell 1—4 p.l.

Iisraeli väed lahkusid Liibanonist

JERUUSALEMM — Iisrael tõmbas möödunud teisipäeval oma viimased okupatsiooniväed välja Liibanoni lõunapiirkondadest, jättes järele võimutühjuse ja segaduse, millist olukorda on hakanud ära kasutama neli gruppi — Liitunud Rahvaste Organisatsiooni üksused, Liibanoni kristlased, relvastatud palestiinlased ja Liibanoni valitsus, kes kavatseb saata kohale oma sõjaväeüksused. Iisraeli võimud kardavad, et Liitunud Rahvaste Organisatsiooni sõjajõud ei ole võimelised selles piirkonnas julgeolekut säilitama ning et Palestiina terroristid hakkavad kasutama Liibanoni lõunaosa oma rünnakute teostamiseks Iisraeli aladele.

Riin Rivanool

Laulatussõrmus

See on alati nii olnud, et laulatussõrmus on ühedele tähtsam kui teistele. Naised kannavad teda au, uhkuse, hoole ja armastusega, mehed sageli ei hooli, leiavad, et on tülikas ja neid peab enne parasjagu sundima, kuni tülika asjaga ära harjuvad.

Meil juhtus sedasi, et mõni nädal enne abiellumist kaotas Aadam oma valmisvarutud laulatussõrmuse ära. Eks ta oli selle vist mõne kindla koha peale paigale pannud ja enam üles ei leidnud. Igatahes, kadunuks see jäigi.

Aadama tädid ja onunaised panid pead kokku ja lasid kohe jutu lahti:

„Märgid näitavad, ei sellest abielust asja tule! Läheb lõrri, tõesõna, kui sõrmus juba enne abiellumist ära kaob, siis see küll head ei tähenda ja pikka iga sellisele abielule küll tulla ei saa!"

No mis nad muud öelda oskasid — märgid näitasid. Aadam juba täismees, pruut aga noor ja loll, enne pole nähtud, pealegi võõrast paigast ja tundmatu. Oleks veel, et sõprade-tuttavate laps ja oma silma alla üles kasvanud, aga hoopis mujalt ja siis on teadagi . . .

Aadamale selline jutt ei mõjunud, tema ebausklik ei ole ja mulle see ka suurt ei lugenud. Mis ikka, noore inimese asi, on neid noormehi olemas ja tulemas ja kuigi Aadama võrgutamine omajagu vaeva võttis, siis eks jõua uuestigi proovida!

Nädal aega enne pulmi kinkis Aadama isa oma pojale kuldraha, millest siis kiiruga uus laulatussõrmus tehti, sest sõjaajal muidu selliseid asju nii kergesti osta ei saanud. Nimi ja kuupäev jäid sissegraveerimata, et mine tea kuidas või kui kauaks ja nõnda edasi.

Pulmad said ära peetud, Aadam hakkas oma laulatussõrmust kandma algul suurest armastusest, pärast harjumusest, abielu seisis ilusasti koos ja tädide ettekuulutused täide ei läinud. Paarikümne aasta pärast, kui aristokraatlikult pikad sõrmed juba tursuma tikkusid, ei saanud Aadam oma sõrmust enam sõrmest ära niikuinii ja mis vahet see teinud olekski.

Aga siis juhtus nüüd mõned aastad tagasi selline õnnetus, et üks terav metalliserv lõikas Aadamal just selle sõrmusekandmise sõrme pikuti ligi ülemisest otsast alumiseni läbi. Kole asi, verd voolas liitrite viisi ja arst haiglas leidis, et haav tuleb kinni õmmelda. Sõrm juba paistes ja muidu seda teha ei saa, kui sõrmus tuleb lihtsalt ära lõigata. Tehtigi. Sõrmus lõigati haiglas pooleks, väänati kõveraks, saadi sedasi sõrme ümber kätte ja pikk haav õmmeldi kinni.

„Ja ei maksa proovidagi vähemalt poole aasta jooksul sõrmust enam sõrme saada, sest haav peab täiesti ära paranema", õpetas arst.

Mina siis kuulasin järele, et kuidas sellist keerduväänatud sõrmust parandada saaks ja kullasepp ütles:

„Se ju üsna tühine töö, las tuleb Aadam koos oma sõrme ja sõrmusega poodi ja rõngas saab möödu järgi ära parandatud kui haav päris terveks saab!"

Nõnda kandis siis Aadam seda abielukinnitajat algul pintsaku- või vesti-taskus, hiljem torkas omaenda kinnitust mööda kuskile kirjutuslaua sahtlisse ja sinna see siis jäi, kuniks ta naine nii aastapäevad hiljem nõudma hakkas:

„Kus laulatussõrmus? Tuleks nüüd juba ära parandada!"

Aadam hakkas siis sõrmust otsima. Mitte, et ta seda võru just nii väga uuesti kandma oleks tahtnud hakata, aga küllap selle mõttega, et kuld on väärt materjal ja kui kord jälle sõda peaks tulema, saaks selle eest vähemalt leiba ja piima osta, kui nälg perele kallale kipub.

Kas arvate, et ta leidis? Muidugi ei! Otsis korra ja teise ja kolmandagi, pööras sedaviisi oma sahtleid ja panipaiku ja ajas kõik pöörasemalt segamini, kui seal enne oligi. Kes teab, kuhu ta selle tillukese asja pistnud oli, või — kas oligi ja kaotas niisama lihtsatmoodi ära.

Mis sest asjast nüüd siis arvata? Abielu peaks lõrri minema. Tädisid ega onunaisi pole enam käepärast, kes märkide järgi ennustada oskaksid. Üks asi peaks küll selge olema: nüüd sest Aadama abielust enam asja ei ole, lõhki, lõrris, katki ja kaput!

* * *

Nüüd aga juhtus selline ime, et mina ise ja isiklikult tuulutasin veidi Aadama sahtleid ja seal see oligi. Sõrmus, muidugi. Ilusasti tillukeses ümbrikus, pehmesse paberisse kõrsitud, kõver nagu kapsaraud ja sahtli põhjas.

Esimese jutiga pidin rõõmusõnumit kohe Aadamale kuulutama tõttama, aga üks kuradike sosistas kõrva:

„See on ju jõle trump, mille sa oma kätte oled saanud! Carpe diem, take it easy ja kasuta aega . . ."

Ärge te sellest leiust Aadamale hingake, sest siiani pole ma veel mitte selgusele jõudnud, kuidas ja millal seda trumpi kasutada! Ega ma ise poleks selle peale niikuinii tulnud ja nüüd jääb vaid üle oodata, kuniks selle trumbi laualelöömisti keegi kõrva sosistab.